

**TEKEL DIŐI BIRAKILAN PATLAYICI MADDELERLE AV MALZEMESİ VE
BENZERLERİNİN ÜRETİMİ, İTHALİ, TAŞINMASI, SAKLANMASI, DEPOLANMASI,
SATIŞI, KULLANILMASI, YOK EDİLMESİ, DENETLENMESİ
USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN TÜZÜK**

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 14.08.1987, No : 87/12028
Dayandığı Kanunun Tarihi : 09.05.1955, No : 6551
Yayımlandığı R. Gazetenin Tarihi : 29.09.1987, No : 19589
Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 5, Cildi : -S.-

**BİRİNCİ KISIM
Genel Esaslar**

Kapsam

Madde 1- Av ve taş barutlarının, lağım patlatmakta kullanılan patlayıcı maddelerin ve bunların fitil, kapsül, ateşleme aletleriyle malzemelerinin, nişan, tüfek ve tabanca fişeklerinin, Şenlik fişeklerinin, havai fiŐeklerin, maytapların ve benzerlerinin, dolu veya boş av fişekleriyle bunların hazırlanmasında kullanılan tapa, kapsül gibi av malzemesinin, av sağmasının ve av kurŐunlarının, potas güherçilesinin, üretilmesi için iş yeri kurulması ve işletilmesi, üretilen maddelerin ambalajlanması, taşınması, saklanması, depolanması, ithali, satışı, kullanılması, yok edilmesi, denetimi, yivsiz av tüfeklerinin, hava ve gaz basıncı ile çalışan ateşsiz nişan tüfek ve tabancalarının ve bunların parçalarının ithali ve alınacak güvenlik önlemlerine ilişkin usul ve esaslar bu Tüzükte gösterilmiştir.

Deyimler

Madde 2- Bu Tüzükte;

A- Patlayıcı maddeler, Őiddetli bir kimyasal reaksiyonla parçalanarak, ani yüksek sıcaklıkla birlikte büyük hacimlerde gaz haline dönüşebilen maddelerden olan;

1- Dumansız av barutu, kara av barutu, taş barutu,

2- Dinamitler ve emülsiyon patlayıcılar ([99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik](#))

3- Patlayıcı madde olarak kullanılan; içeriğinde % 34.5 (yüzde otuz dört nokta beş) ve üzeri nitrojen (azot) ve % 02 (binde iki) ve daha fazla karbon içeren anfo (hazır amonyum nitrat ve fuel-oil karıŐımları), % 02 (binde iki) ve daha fazla karbon içeren potas güherçilesi (potasyum nitrat) ve % 02 (binde iki) ve daha fazla karbon içeren sodyum nitrat, ([99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik](#))

4- Ateşleme fitilleri,

5- Dinamit kapsülleri

6- Her türlü av kapsülleri ,

7- SađırlaŐtırılmıŐ (plastifiye edilmiş) olanlar dışında %12.6 (yüzde on iki nokta altı) ve daha fazla azot içeren ve % 25 (yüzde yirmi beş) den az oranda su veya alkolle ıslatılmış olan her türlü nitroselülozlar, ([99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik](#))

8- Nitrogliserin,

9- Her türlü piroteknik mamüller,

10- 3763 sayılı Türkiyede Harp Silah ve Mühimmatı Yapan Hususi Sanayi Müesseselerinin Kontrolü Hakkında Kanun kapsamında bulunan ve Harp Silah ve Mühimmatı olarak kullanılabilenler dışında kalan bütün patlayıcı maddeler,

B- Piroteknik mamuller,

1- El maytabı ve çanak maytabı gibi her türlü maytaplar,

2- Şenlik, işaret, aydınlatma fişekleriyle veri işaret fişekleri, havai fişekler, patlaklı ve yıldızlı roketler ve demir yollarında uyarı amacıyla kullanılan kestane fişekleri gibi her türlü fişekler ve roketler,

3- Sinyal, gök yıldızlı ve kestaneli bombalar, renkli ve renksiz duman ve sis bombaları ile hakem bombası ve yer topları gibi her türlü piroteknik bombalar,

4- Ateş çemberi, rozet güneşi, kayaş güneşi gibi her türlü döner mamüller,

5- Altın veya gümüş yağmuru, romen kandili, serpantin, mızrak, çin ateşi gibi diğer şenlik malzemeleri,

6- Oyun ve eğlence aracı olan;

a- İçinde taneli kara barut bulunan kurbağa ve böcek şeklindeki eğlence malzemesi,

b- Adi fırfır maytapları, çiçek yağmuru saçan maytaplar, ispanyol maytapları, şenlik mumları gibi klorat ve fosfor karışımı ile üretilen patlayıcı oyuncak malzemeleri,

c- Şerit halindeki kağıt kapsüller, oyuncak tabanca mantarları, mukavva kapsülleri,

C- Av malzemesi, her türlü dolu ve boş av fişekleri, saçma ve kurşunlar bunların hazırlanmasında kullanılan her türlü av kapsülleri ve parçaları,

D- Nişan tüfek ve tabanca mermileri, hava ve gaz basıncı ile çalışan ateşsiz, namluların yivli ve yivsiz olan Türk standartlarına ya da uluslararası standartlara uygun nişan tüfek ve tabancalarına ait mermiler,

E- İş yerleri, bu Tüzük kapsamına giren maddelerin üretildiği ve işlendiği yerler anlamında kullanılmıştır.

Patlayıcı Maddelerin Sınıflandırılması

Madde 3- Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddeler aşağıdaki biçimde sınıflandırılır:

A- Duyarlılıkları bakımından;

1- Güvenlikli patlayıcı maddeler; ısıya, sürtünmeye ve darbeye karşı çok duyarlı olmayan av kapsülleri, saniyeli fitiller gibi maddeler,

2- Güvenliksiz patlayıcı maddeler; ısıya, sürtünmeye ve darbeye karşı çok duyarlı olan nitrogliserin, sağırlandırılmış (plastifiye edilmiş) olanlar dışında kalan % 12.6 (yüzde on iki nokta altı) ve daha fazla azot içeren ve %25 (yüzde yirmi beş) den az oranda su veya alkolle ıslatılmış olan nitroselüloz, trinitrotoluen ve dinamit gibi maddeler. [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#)

B- Uygulama alanları bakımından;

1- İtici ve balistik etkisi olan patlayıcı maddeler; kara av barutu, dumansız av barutu gibi maddeler,

2- Tahrip gücü olan patlayıcı maddeler,

a- Ön patlayıcılar (inisiyal patlayıcılar), asıl patlayıcıları patlatmada kullanılan kurşun azotür, kurşun trizinat, kurşun pikrat, tetrasen ve civa fülminat gibi maddeler,

b- Asıl patlayıcılar; trinitrotoluen, tetril, dinamit, nitrogliserin, sağırlandırılmış (plastifiye edilmiş) olanlar dışında kalan % 12.6 (yüzde on iki nokta altı) ve daha fazla azot içeren ve %25 (yüzde yirmi beş) den az oranda su veya alkolle ıslatılmış olan nitroselüloz gibi maddeler, [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#)

3- Piroteknik mamüller; maytaplar, roketler, şenlik, işaret ve aydınlatma fişekleri, şenlik bombaları döner mamüller gibi maddeler.

İKİNCİ KISIM İşyerlerinin Kuruluş ve İşletmeleri

BİRİNCİ BÖLÜM İşyerlerinin Kuruluşu

İş Yeri Kurmada Ön İzin

Madde 4- Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddelerin üretimi ve işlenmesi için iş yeri kurmak isteyenler, üretecekleri patlayıcı maddelerin cins ve özellikleri ile işletmenin kapasitesi ve nerede kurulacağına ilişkin bilgileri içeren bir dilekçe ile İçişleri Bakanlığı'ndan Ön İzin Belgesi almak üzere iş yerinin kurulacağı İl Valiliğine başvururlar. Girişimci gerçek kişi ise nüfus cüzdanının onaylı örneğinin, tüzel kişi ise temsile yetkili olanların nüfus cüzdanlarının onaylı örneğinin başvuru dilekçesine eklenmesi gerekir. Başvurunun yapıldığı Valilik, dilekçe ve eki belgeleri inceleyerek görüşü ile birlikte İçişleri Bakanlığına gönderir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

İçişleri Bakanlığınca, ön izin belgesi isteyen genel güvenlik bakımından durumunun uygun olduğunun belirlenmesinden ve kuruluş yeri bakımından Genelkurmay Başkanlığı'nın görüşünün alınmasından sonra, ilgiliye ön izin belgesi verilir.

Kuruluş İzni İçin Gerekli Belgeler

Madde 5- Patlayıcı madde üretmek ve işlemek üzere iş yeri kurmak isteyenler aşağıda yazılı belgeleri sağlamak zorundadırlar:

A- İş yerinin kurulacağı yerin 1/1000 ve ya 1/2000 ölçekli halihazır haritası üzerine çizilmiş ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onanmış dört nüsha mevzi imar planı,

B- İş yerinin kurulacağı yerin yüzölçümü ve sınırlarını gösteren, İl Bayındırlık ve İskan Müdürlüğünce onanmış 1/500 ölçekli dört nüsha vaziyet planı,

C- 1/50 ölçekli ve İl Bayındırlık ve İskan Müdürlüğünce onanmış inşaat projesi,

D- İş yeri alanını sınırlayan, çevre duvarı veya en az iki metre yüksekliğindeki sağlam direklere bağlı sık tel örgüyü, sütte ve taş duvarları, denetime tabi ana giriş kapısı ile gerekli diğer kapıları gösterir vaziyet planı ve detay resimleri,

E- 3194 Sayılı İmar Kanununun 21 inci maddesi hükümlerine göre alınmış yapı ruhsatı, **(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

F- İş yerinin Ek-1 sayılı çizelgede belirlenen güvenlik uzaklıklarını gösteren krokisi,

G- Yapılacak yerüstü depolarında Ek-1 çizelgenin dip notunun (D) bendinde gösterilen uzaklıkların içinde kalan alanın, girişimcinin mülkiyetinde olduğunu veya kiralandığını ya da sahip veya zilyetlerinden muvafakat alındığını gösterir noter onaylı belge, **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

H- Üretilen patlayıcı maddelerin cins ve özelliklerini açıklayan belge,

İ- İş yerinde üretilen her madde için ayrı ayrı yıllık üretim kapasitesini belirten belge,

K- İş yerindeki deneme ve yok etme yerlerini gösteren kroki,

L- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununa göre alınacak gayri sıhhi müessese belgesi,

M- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge çalışma müdürlüğünden 1475 Sayılı İş Kanununa ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğüne göre alınacak kurma izni,

N- Sanayi ve Ticaret Bakanlığından alınacak imalat belgesi,

O- Çevre Bakanlığından alınacak iş yerinin çevreye olumsuz etkisi olmadığını belirten belge. **(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

P- İş yeri alanını sınırlayan tüm çevrenin harekete duyarlı sensörler ile çalışacak aydınlatma ve alarm sistemi ile birlikte ayrıca, kameralarla bir merkezden izlenecek şekilde düzenlenmiş donanımların kurulduğunu gösterir belge. [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir.\)](#)

Kuruluş İzin Belgesinin Verilmesi

Madde 6-Patlayıcı madde üretmek ve işlemek üzere iş yeri kurmak isteyenler, kuruluş izin belgesi almak için, bir dilekçeyle İçişleri Bakanlığına başvurmak zorundadırlar. Başvuru dilekçesine, ön izin belgesiyle 5 inci maddede yazılı belgelerin eklenmesi gerekir.

Yapılan inceleme sonunda, iş yerinin kurulması uygun görülürse, başvuru tarihinden başlayarak bir ay içinde kuruluş izin belgesi verilir.

Kuruluş izin belgesi, iki yıl için geçerlidir. Kuruluş, zorlayıcı ya da kabul edilebilir nedenlerle gerçekleştirilmezse, bu süre İçişleri Bakanlığınca uzatılır.

İş yerinin genişletilmesi, yeni tesisler eklenmesi, kapasite artırılması için de yukarıda ön görülen usul ve esaslara göre yeniden izin belgesi alınması zorunludur.

İKİNCİ BÖLÜM

İşyerlerinin İşletilmesi

İşletme İzni İçin Gerekli Belgeler

Madde 7- Kuruluş izin belgesi alınan işyerlerine işletme izni verilebilmesi için aşağıda yazılı belgelerle Valiliğe başvurulur:

A- İş yerinin, bu Tüzük hükümlerine uygun olarak yapıldığına ilişkin il bayındırlık ve iskan müdürlüğü raporu,

B- Belediye veya Valilikçe verilen yapı kullanma izni,

C- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlüğünce verilmiş işletme belgesi,

D- Çevre Bakanlığından alınacak, iş yerinde arıtma tesis veya sistemleri kurulduğuna ve işletmeye elverişli olduğuna ilişkin belge, [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#)

E- Yangın yönünden gerekli önlemlerin alındığına ilişkin itfaiye kuruluşu raporu,

F- İş yerinin teknik sorumluluğunu yüklenen kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi veya kimyagerin bu konuda vereceği noterlikçe onaylı kabul belgesi,

G- İş yeri sahibince hazırlanan ve İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğünce onaylanmış işletme ve çalışma yönergesiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlüğünce onaylanmış teknik güvenlik yönergesi.

Dilekçe ve ekleri Valilikçe, İçişleri Bakanlığına gönderilir. İş yerinin, plan ve projelerine ve bu Tüzük hükümlerine uygunluğu saptandığında İçişleri Bakanlığınca, işletme izin belgesi verilir.

İşletme izin belgesi almak için başvuranın kuruluş izin belgesi sahibinden başka bir kişi olması halinde, ayrıca, durumunun genel güvenlik yönünden uygun görülmesi gerekir.

İşletme İzin Belgelerinin Yenilenmesi

Madde 8- [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#) Oyun ve eğlence aracı olan patlayıcı maddelerin üretimi için verilen işletme izin belgeleri üç yıl, bunların dışında kalan işletme izin belgeleri beş yıl sürelidir.

İşletme izinleri sürenin bitiminde yapılacak tahkikat sonucuna göre yenilenir.

İşletme izni almış işletmeler, yılda en az bir kez, Valilikçe oluşturulacak bir komisyon tarafından denetlenir. Denetleme sonunda Tüzük hükümlerine aykırılığın tespit edilmesi halinde, tüzüğün 129 uncu maddesi hükümlerine göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM **İşyerlerinin Kuruluş ve İşletilmelerine İlişkin Güvenlik Önlemleri**

BİRİNCİ BÖLÜM **Binalar ve Tesisatta Alınacak Güvenlik Önlemleri**

Güvenlik Uzaklıkları

Madde 9- Patlayıcı maddelerin üretildiği veya işlendiği her iş yerinin kurulmasında EK : 1 sayılı çizelgede gösterilen en az güvenlik uzaklıklarına uyulması zorunludur.

Bu iş yerinin çevresine, güvenlik uzaklıklarından geçen tel örgü veya duvar çekilir.

Binalar ve Tesisat

Madde 10- İş yeri binaları tek katlı yapılır. Ancak teknolojinin gerektirdiği hallerde çok katlı da olabilir. Duvarlar yanmaz, tavanlar hafif ve yanmaz, tabanlar düz, yanmaz, sızdırmaz, çarpmayla kıvılcım çıkarmaz, yumuşak malzemedir, kolay temizlenir ve hafif eğimli, pencereler büyük parçalar halinde etrafa dağılmayacak ve zarar vermeyecek mika, telli cam gibi maddelerden yapılır.

Üretim özelliğine göre binaların tabanları, statik elektriği iletici özel asfalt veya içerisine demir oksit karıştırılmış betonla yapılır. Ayrıca, kapılara statik elektriğe karşı topraklanmış pirinç, bakır veya alüminyum levhalar konur.

Binalardaki giriş ve çıkış kapıları, pencereler, pancurlar ve havalandırma menfezlerinin kapakları basınç karşısında dışarıya doğru açılacak, tehlike anında bina içinde bulunanların kaçabilmelerini sağlayacak biçimde yapılır. Binanın pencerelerinde parmaklık veya kafes bulunmaz. Birden çok bölümleri bulunan iş yeri binalarında bölümlerden herbirinin, biri doğrudan doğruya dışarıya, diğeri ana koridora açılan en az iki kapısı bulunur.

Güvenliksiz patlayıcı maddelerin bulunduğu yerlerin çevresi, yapılan işin özelliğine göre, tamamen veya kısmen ya da ayrı ayrı sütrenir veya taş duvar çekilir. Duvar veya sütrenin taban kenarları binalardan en az bir buçuk metre uzaklıkta başlar. Toprak sütrelerin üstleri en az bir metre genişliğinde olur ve kenarlarının eğimleri doğal eğiminden çok olamaz. Sütreler bina çatısının en üst noktasından en az bir metre daha yüksek olur. Duvarları çimento harçlı olarak taştan yapılması halinde üst genişlik en az elli santimetre, betonarme olması halinde, en az on santimetre olur. Sütre giriş kapıları ve geçitler, çalışanları patlama basıncı ve alevden koruyacak biçimde yapılır.

Makine ve Tezgahlar

Madde 11- Üretimde kullanılan makine, tezgah, teçhizat ve bunlarla ilgili malzeme özenle seçilir.

Makine ve tezgahların hareketli ve demir ve çelik malzemedir yapılmış bölümlerinin patlayıcı madde artıkları ile temasını önlemek için gerekli önlemler alınır.

Bütün takım, cihaz, master ve kalıpların yapımında ve makine ve tezgahlara bağlanmasında gereken özen gösterilir. Kullanım ve bakımlarında sürtme, şok, darbe etkisiyle alev alma veya patlamalara karşı önlemler alınır.

Kayış, kasnak, dişli gibi hareketli bölümlerin çalışanlara zarar vermemesi için bunlara koruyucu siperler yaptırılması zorunludur.

Makine ve tezgahlar topraklanır, alet ve edevatta kıvılcım oluşmaması için önlemler alınır.

Elektrik Tesisatı

Madde 12- Motorlar, armatürler ve bütün elektrik tesisatı, kıvılcım, alev ve toz geçirmez, patlamaya dirençli, kapalı tipte olacaktır. Cihaz ve malzemelerin kullanılmasından önce, üretici ve satıcı kuruluşlardan bu cihaz ve malzemelerin gereken özelliklere sahip olduklarına ilişkin belgeler alınır, dosyalarında saklanır. Kapalı tipte olmayan motor ve şalterler binaların dışına konur.

Mekanik bir etkinin bulunabileceği yerlerde zırlı kablolar kullanılır veya kabloyu mekanik etkilere karşı korumak için gerekli önlemler alınır. Telekomünikasyon kabloları dahil, bütün yer altı kabloları en az elli santimetre derinliğe yerleştirilir.

Sigortalar daima tehlike bölgesi dışına konur, bu sağlanamazsa kapalı tip kutular içerisine yerleştirilir.

Bütün elektrik tesisatı, konuya ilişkin mevzuata uygun olarak yapılır.

Isıtma Tesisatı

Madde 13- Patlayıcı madde bulundurulan, üretilen veya işlenen yerlerde, bu maddeleri veya bunların buhar ve gazlarını tutuşturabilecek, kıvılcım veya alev çıkaran ısıtma sistemi kullanılmaz. Isıtma, sıcak su, ısıtılmış hava yada alçak basınçlı buhar devreleriyle sağlanır. Isıtma merkezlerinin patlayıcı madde bulundurulan, üretilen ve işlenen yerlerden güvenlik uzaklıkları Ek-1 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Isıtma araçları iş yerinin çeşitli bölümlerinde yürütülen işin özelliğine ve bilimsel esaslara göre belirlenen sıcaklığı geçmeyecek biçimde otomatik termostatlarla donatılır.

Isıtmada kullanılan radyatörlerin, sağlam, sızdırmaz, pürüzsüz ve düzgün olması gerekir.

Havalandırma

Madde 14- Üretimde ortaya çıkan çeşitli patlayıcı, parlayıcı, tehlikeli ve zararlı maddelerin iş yeri havasında , Bakanlar Kurulunun 27/11/1973 günlü ve 7/7551 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İş yerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzükle izin verilen en çok miktarları aşmasını önleyecek havalandırma tesisatı kurulması zorunludur.

Bu amaçla kullanılacak aspiratörlerin motorları, kapalı tipte olacak veya motor ve diğer bölümleri iş yeri binasının dışında bulundurulacaktır. Aspiratörlerin emme boruları yanmaz malzemeden, yeterli ölçüde olacaktır. Havalandırma tesisatında patlayıcı gaz karışımı oluşturacak ölü alanlar veya akışı zorlaştıracak keskin dönüşlü dirsekler olmayacak, tesisat kolaylıkla temizlenebilir ve onarılabılır nitelikte yapılacaktır.

Paratoner

Madde 15- Patlayıcı madde bulundurulan, üretilen veya işletilen binalar, mevzuatın öngördüğü paratoner sistemiyle donatılacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

Patlayıcı Madde Üretimiyle İlgili Güvenlik Önlemleri

Üretimle İlgili Güvenlik Önlemleri

Madde 16- Patlayıcı madde üretilen veya işlenen iş yerinin bölümlerinde yalnızca o bölüde görevli işçiler bulunabilir.

Dışardan kumandalı tezgahlarla çalışılması gereken bölümlere, tezgahların çalışması sırasında bu bölümde görevli olanlar dahil, kimsenin girmesine izin verilmez.

İşçiler, görevlendirildikleri işten başka bir iş yapamazlar. Kendi bölümlerinden başka bir bölüme gerekmedikçe gidemezler. Görevlilerden başkasının bulunmaması gereken bir üretimin yapılması sırasında yabancı işçi, personel ve ziyaretçilerin girmeleri durumunda iş derhal durdurulur. Çalışma halindeki işyerlerinin civarında zorunluluk olmadıkça işçilerin bulundurulması yasaktır.

İşçilerin çalışma sırasında dalgın ve sinirli bulunmalarına, yüksek sesle tartışmalarına, şakalaşmalarına ve sert hareketler yapmalarına engel olmak için gerekli önlemler alınır.

İş yerinde çalışan işçilerin naylon, orlon, perlon gibi statik elektrik toplanmasına neden olacak giysilerle lastikli veya kıvılcım çıkaracak altı madeni çivili ayakkabılar giymeleri yasaktır. İşçilere işin özelliğine uygun gözlük, maske, eldiven, giysi, özel ayakkabı, çizme gibi koruyucu malzeme ve teçhizat verilir.

Yapılan işin niteliğine göre işçi ile tezgah ve makine arasına koruyucu cam, mika, tahta, veya saç kalkan yada perdeler yerleştirilir.

Her giriş ve çıkışta kapılardaki madeni levhalara elle dokunularak vücuttaki statik elektriğin boşaltılması sağlanır.

İş yerlerindeki çalışma masaları, makine, tezgah, alet ve edevat toz veya diğer yabancı maddelerden temizlenir, yerler sık sık yıkanır ve iş yeri, sonraki vardiyaya güvenlik yönünden olumsuz etkileri giderilerek bırakılır.

Kömür, yağ, herhangi bir patlayıcı ve parlayıcı madde ile bulaşmış kırpıntı, paçavra, üstüğü, pamuk veya kendiliğinden tutuşabilecek hiçbir madde iş yeri içinde bulundurulamaz. Bu artıklar usulüne uygun biçimde yok edilir.

Hammadde ve üretim artıkları veya üretim ve işleme sırasında dökülen, saçılan maddeler, özelliklerine uygun bir biçimde toplanarak plastik özel kovalarda ve gerektiğinde suyla ısıtılarak saklanır, bir uzmanın gözetim ve denetimi altında etkisiz hale getirilir.

İş yerlerinde, işle ilgili olmayan malzeme ve yabancı eşya bulundurulamaz.

Üretime giren hammadde ve tekrar işlenecek maddelerin saflıklarına gereken özen gösterilir.

Patlayıcı maddelerle çalışılan işyerlerinde, ortamın nem ve sıcaklığı klimayla ayarlanır, sıcaklığın reaksiyon için gerekli sınırları aşmasına izin verilmez. Patlayıcı maddelerin güneş ışını almaması için gerekli önlemler alınır.

Üretimde kullanılacak çözeltilerin hazırlanmasında titizlik gösterilmesi ve reaksiyon esnasında köpürme, sıçrama ve dökülme gibi durumlara meydan verilmemesi, süzme, kurutma, kırma, eleme ve presleme gibi işlemlerin bu konularda hazırlanmış olan çalışma ve işletme yönergesiyle teknik güvenlik yönergesi uyarınca yürütülmesi sağlanır.

Nitrogliserinin Üretiminde Dikkat Edilecek Hususlar

Madde 17- Dinamit harmanlarına girecek nitrogliserin üretiminde gliserine en az yüzde yirmi dietilen glikol veya bu maddenin sağladığı oranda donmayı geciktiren, teknik bakımdan elverişli diğer maddeler karıştırılarak nitrogliserin donma sıcaklığı düşürülür.

Donar tip nitrogliserinli dinamit üretimi ve kullanılması için İçişleri Bakanlığından ayrıca izin alınması zorunludur.

Oyun ve Eğlence Aracı Olan Patlayıcı Maddeler

Madde 18- Oyun ve eğlence aracı olan patlayıcı maddelerin üretiminde kullanılacak klorat ve fosfor karışımındaki fosfor miktarı yüzde on iki buçuk, klorat miktarı yüzde seksen yedi buçuk oranlarını geçemez.

Tabanca mantarlarında, mantarın ortasına patlayıcı madde konmak için açılan çukurun içine kağıt yapıştırılır, sıvı veya pasta halindeki patlayıcı madde, mantar çatlak ve deliklerine sızmayacak biçimde bu çukura yerleştirilir, üstü kağıt yapıştırılarak kapatılır. Bir tabanca mantarında bulunan karışım miktarı dört ile altı miligram arasında olur ve her bin adetteki karışım miktarı altı gramı geçemez.

Elle atılarak patlatılan, atom gibi, oyun ve eğlence aracı olan patlayıcı maddelerin bin adedi içindeki patlayıcı madde miktarı beş yüz miligramı, yüz adet kağıt kapsüldeki patlayıcı maddenin toplam ağırlığı yedi yüz elli miligramı geçemez.

Yukarıdaki hükümlere uyulmadan üretildiği belirlenen patlayıcı maddeler, denetimi yapanın emriyle derhal yok edilir.

Üretim yerlerinde, bir binadaki patlayıcı madde karışımının miktarı bir kilogramı geçemez. Üretim sırasında, bu maddenin nem oranı hiçbir zaman yüzde on beşten aşağı olamaz.

Üretilen yirmi adet tabanca mantarını içine alacak kutuların her on tanesi kurutma ve ambalaja gönderilmek üzere, derhal üretildiği yerden çıkarılır. Kutuların atölyede birikmesine izin verilmez.

Kurutma odalarının rafları, yanmaz malzemedendir yapılır, raflara zemin su geçirmez hale getirilerek her iş günü sonunda, madde artığı kalmamak üzere ıslak bez veya süngerle silinerek temizlenir. Odalardaki kurutma, sıcak su veya sıcak su akımıyla yapılır.

Ayrıca her iş gününün sonunda ambalajı tamamlanan yüz kutu tabanca mantarlarından herhangi bir kutu numune olarak alınır ve her üç günde bir, bu kutular sarsıntı makinasında beş saat süreyle yöntemine uygun biçimde sarsıntı denemesine tabi tutulur. Bu denemede patlayıcı maddeleri dökülen veya patlayan tabanca mantarlarının devir ve satışı yasaktır. Üretildiği iş yerinden devir veya satışı yapılacak oyun ve eğlence aracı olan her çeşit patlayıcı maddenin, yönetmelikte gösterilen biçimde sarsıntı denemesinden geçirilmesi zorunludur.

Bu denemelerin sonuçları, üretimin miktar ve muayene oranları, noterlikçe onaylı bir deftere yazılarak denetime hazır bulundurulur.

Kutuların ve sandıkların üzerine büyük boyutta, “DİKKAT! İÇİNDE PATLAYICI MADDE VARDIR.TEHLİKELİDİR.” sözcüklerinin yazılması zorunludur.

Üretimde Taşıma

Madde 19- İş yeri içinde patlayıcı madde taşımalarında aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur;

A- Taşımalar, olanaklar ölçüsünde insan gücüyle ve gerektiğinden çok kişi kullanılmadan yapılır. Taşımanın yapılacağı zeminin kaygan olmaması, patlayıcı maddelerin, etrafa dökülüp saçılmaması, düşürülmemesi, taşıma sırasında sert hareketlerden kaçınılması için gerekli önlemler alınır. Art arda yapılan taşımalarda belli güvenlik uzaklığının bulunmasına dikkat edilir.

B- Büyük miktarlardaki patlayıcı maddelerin taşınması için, eksozu kıvılcım çıkarmayan motorlu araçlar veya kapalı tip akülü araçlar kullanılır.

C- Elle, el arabasıyla, römorkla ya da motorlu araçlarla yapılan bütün taşımalarda, taşıma hızı, taşınan patlayıcı madde miktarı, güvenliğin gerektirdiği sınırları geçemez, statik elektriğin boşalması için gerekli önlemler alınır.

D- Taşıma sırasında patlayıcı madde ambalajları, tam bir güvenlik sağlayacak biçimde araca yerleştirilir, giriş ve çıkış yolları serbest tutulur.

E- Taşımadan önce, taşınacak maddelerin özelliğine bağlı olarak, gerekirse, patlayıcı madde nem bakımından şartlandırılır.

F- Patlayıcı maddeler, özelliklerine göre fabrika içinde ancak kapalı veya örtülü özel kaplar veya borularla ve gereken önlemler alınarak taşınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bina, Tesisat Makine ve Tezgahların Bakım ve Onarımında Alınacak Güvenlik Önlemleri

Bakım ve Onarımda Güvenlik Önlemleri

Madde 20- Patlayıcı maddelerle çalışılan işyerlerinde bakım ve onarıma başlamadan önce aşağıdaki güvenlik önlemleri alınır:

A- Gereğine göre iş, kısmen veya tamamen durdurulur.

B- İş yerinde bulunan bütün patlayıcı, parlayıcı, tehlikeli ve zararlı maddelerle bunların bileşimlerine giren diğer tehlikeli maddeler, onarım yerinden uzaklaştırılır.

C- Onarılacak bölüm, patlayıcı, parlayıcı, tehlikeli ve zararlı madde artıklarından ve bulaşıklarından, usulüne uygun olarak, temizlenir ve yerler suyla yıkanır.

D- Bakım ve onarım, yetkili amirin yazılı izniyle başlar, sorumlu bir teknik elemanın sürekli gözetiminde yapılır.

E- Elektrik ve oksijen kaynağı gibi onarım cihazları, ancak, gerekli önlemler alınmak koşuluyla kullanılabilir.

F- Onarım ve değişiklikler bina, tesisat, makine ve tezgahların ilk güvenlik durumunu bozmayacak veya azaltmayacak biçimde yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **İşletme Güvenliği ve Sorumluluğu**

Sorumlu Müdür

Madde 21- İş yerleri teknik bakımdan sorumlu bir müdür tarafından yönetilir. Sorumlu müdürün kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi veya kimyager olması zorunludur. Müdürün herhangi bir nedenle görev başında veya vardiyalarda bulunmaması halinde sorumluluğu yüklenebilecek bir kimya yüksek mühendisi veya kimya mühendisi veya kimyagerin iş yerinde sürekli olarak bulundurulması sağlanır.

İşletme Güvenliği

Madde 22- İş yerinde, ancak 18 yaşını tamamlayan ve bu işlerde çalışmalarında yerel güvenlik makamlarınca sakınca görülmeyen kişiler çalıştırılabilir.

İşçilere, özellikle, karşılaşılabilecekleri tehlikeler, yangın halinde alınması gereken önlemler, artıkların etkisiz hale getirilmesi, yükleme, boşaltma, taşıma ve işyerlerinin temizlenmesi gibi işler hakkında uygulamalı eğitim yaptırılarak yeterli bilgi ve deneyim kazandırılır. İşçiler, bu hususlarda yeterli bilgi ve deneyime sahip oldukları, işveren veya iş yeri sorumlusu tarafından belgelendirildikten sonra çalıştırılırlar.

İş yerinin kapıları iş saatleri dışında kilitli bulundurulur; silahlı ve kontrol saatleri koruma görevlileri tarafından günün yirmi dört saatinde gözetim altında tutulur. Kontrol saatleri, en az saatte bir basılacak biçimde ayarlanır ve kayıt kağıtları saklanır.

Geniş bir alana yayılmış ve etrafı duvarlı, tel örgü veya tel kafesle çevrilmiş işyerlerinin sınırları, belirli yerlere amaca uygun biçimde yapılmış bekçi kulelerindeki projektörlerle aydınlatılır.

İş yeri sorumlusunun izni alınmadan ve beraberinde nezaretçi bulunmadan hiçbir yabancı, fabrika veya imalathaneye veya bunların tesislerine giremez.

İş yeri alanı içinde, sigara ve benzerlerinin içilmesi, kibrit, çakmak, ateş, kızgın veya akkor halinde cisimlerle parlayabilecek veya yangın meydana getirebilecek maddelerin taşınması, bulundurulması ve kullanılması yasaktır. Bu hususları sağlamak için giriş ve çıkış kapılarında gerekli denetimler yapılır, kolay ve iyi görünen yerlere uyarı levhaları konulur. İşçilerin sigara içebileceği ve ateşli maddelerle çalışmasına izin verilen yerler ayrı bölümlerde bulunur.

Kömür ocaklarında kullanılan patlayıcı maddelerin grizu ve kömür tozuna karşı güvenli olup olmadığını belirlemek için, bunların fiziksel ve kimyasal muayeneleri ile galeri testleri yaptırılır. Bu muayene ve testler, yurt içinde yaptırılmazsa yurtdışındaki bir laboratuvar veya deneme istasyonunda yaptırılır.

Nitroselüloz, nitrogliserin, barut ve dinamitlerle diğer patlayıcı maddelere ait standart stabilite testleri, üretici fabrikalar tarafından yapılır ve bu testler, İçişleri Bakanlığınca gerek görüldükçe yetkili mercilere kontrol ettirilir.

Yönerge ve Levhalar

Madde 23- Patlayıcı madde üretiminde uygulanan işlem ve süreçleri ve çalışma yöntemlerini açıklayan bir işletme ve çalışma yönergesiyle çalışma sırasında alınacak güvenlik önlemlerini gösteren bir teknik güvenlik yönergesi hazırlanarak özel dosyalarında saklanır. Bunların bir örneği uygun yerlere asılır.

Yönergeler, işçilere okutturulur; okunup anlaşıldığına ilişkin belge düzenlenir ve dosyalarında saklanır. Çalışmaların bu yönergelere uygun yürütülmesi sağlanır.

Bakanlar Kurulunun 30/4/1953 günlü ve 4/685 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan Sabotajlara Karşı Korunma ve Sabotajları Önleme Hakkında Talimat hükümleri de ayrıca uygulanır.

İş yerlerinin çeşitli bölümlerinde yapılmasına izin verilen işin ne olduğunu, bulundurulabilecek en çok patlayıcı madde miktarıyla çalıştırılabilecek en çok işçi sayısını, ayrıca güvenlik yönünden gerekli görülen diğer hususları belirleyen levhalar hazırlanarak uygun yerlere asılır.

İlk Yardım

Madde 24- İş yerlerinde üç kişiden az olmamak üzere, çalışan toplam işçi sayısının en az yüzde beşi ilk yardım ve kurtarma kurslarından geçirilir ve bunların ad ve soyadlarını gösteren listeler kapılara asılır.

Yanık olaylarında ilk yardım amacıyla, tehlikeli yerlerin civarında suyla dolu tekne veya havuzlar ya da gerekli yerlere duş tertibatı yaptırılır. Eczacı dolaplarında yanık ilaçları da bulundurulur.

Patlama, yangın ve benzeri önemli olaylarda, işveren veya vekili, gerekli önlemleri almak, hastalanan veya yaralanan işçileri sağlık kuruluşlarına en süratli biçimde ulaştırmakla yükümlüdür.

Yangın

Madde 25- Her iş yerinde iş yerinin büyüklük ve özelliğine göre mekanik veya otomatik olarak çalışan alarm cihazları bulundurulur.

İş yerinde, yapılan işin cinsine ve özelliğine göre etkili olabilecek tipte ve yeterli sayıda kolayca kullanılabilir biçimde karbondioksitli, köpüklü veya otomatik yangın söndürme cihazlarının bulundurulması zorunludur.

Bu cihazlar ve bunlara yardımcı tesisat ve teçhizat sürekli işler halde tutulur. Cihazlar, her altı ayda bir tartılır, ağırlığı ve diğer hususlar üzerine takılacak bir etikete işlenir, içindeki etkili maddenin net ağırlığının yarısından aşağıya düştüğünün anlaşılması halinde, yeniden doldurulur.

Suyla çalışan yangın söndürme cihaz ve tesisatı belirli yerlerde kutu ve dolaplar içinde kolaylıkla alınıp kullanılabilir biçimde düzenlenir. Bunlar, yangın hidrantları, varsa basınçlı su sağlayan motopomplar günde en az bir defa beş dakika çalışma denemesine tabi tutulur.

Yeterli sayıda işçi, bir yangın söndürme ekibi oluşturacak biçimde görevlendirilir ve eğitilir. Eğitim günleri ve çalışmalar, ilgililerin her isteminde gösterilmek üzere özel defterine işlenir.

Yıldırıma Karşı Korunma

Madde 26- Yıldırıma karşı korunma sistemi en az yılda bir kez bir uzmana denetletirilir, belirlenen arıza ve noksanlar bir deftere yazılır. Arıza ve noksan derhal giderilir, onarımın

tamamlandığına ilişkin belge düzenlenerek ilgililerin her isteminde gösterilmek üzere iş yeri dosyasında saklanır.

Elektrik Tesisatı

Madde 27- Elektrik tesisatı ile statik elektrik donanımı bir yılı geçmeyen süreler içinde uzmanlarca bakım ve onarımdan geçirilir ve bu husus, istendiğinde gösterilmek üzere, özel defterine yazılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM Ambalajlama ve Güvenlik Önlemleri

BİRİNCİ BÖLÜM Ambalajlamada Genel Esaslar

Genel Esaslar

Madde 28- Patlayıcı maddelerin, parça, koli, sandık ve benzeri ambalaj birimleri tek tip patlayıcı maddeyi içerecek biçimde olur ve patlayıcı maddelerin herhangi biri diğeri ile aynı ambalaj içinde kesinlikle bulundurulmaz. Ancak, av kovani dolularının değişik türleri bir sandığa konulabilir.

Patlayıcı maddelerin, sarsıntı ve sallantıya meydan vermeyecek biçimde boşluk bırakılmadan ambalajlarına yerleştirilmeleri zorunludur.

Patlayıcı madde ambalajlarının iki tarafına kolayca görülebilecek biçimde, sıcak damgayla veya şablon kullanılarak kolay silinmeyecek boyayla içindeki patlayıcı maddenin türüne göre "PATLAYICI MADDE", "GÜVENLİKLİ MÜHİMMAT" veya "GÜVENLİKSİZ MÜHİMMAT" sözcükleri yazılır. Ambalaj varilse, bu yazılar, varillerin alt ve üst yüzeyleri ile yan yüzeylerine de yazılır.

Patlayıcı madde ambalajlarının üzerine patlayıcı madde üreten iş yerinin adı, yeri, üretilen maddenin cinsi, net ve brüt ağırlığı, grizu güvenli olup olmadığı, üretim tarihi, seri numarası, Birleşmiş Milletler numarası ile CE (Avrupa Birliği) işareti yazılır. Dinamitlerin donar veya donmaz tip oldukları da ambalaj üzerinde belirtilir. Ayrıca, patlayıcı madde sınıf ve uyum grubunu gösteren etiket yapıştırılır **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik).**

Yukarıda belirtilen hükümler ithal edilecek patlayıcı maddeler hakkında da uygulanır **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir).**

İKİNCİ BÖLÜM Barutların Ambalajı

Barutlar

Madde 29- Nitroselüloz esaslı dumansız av barutları ile kara barut türünden taş veya av barutlarının iç ambalajları, sağlam çinko, teneke, mukavva, polietilen ya da uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış başka maddelerden kutu, şişe ve torba biçiminde yapılır, su ve hava geçirmeyecek biçimde kapatılır. Ambalajların içinde net olarak en çok bir kilogram barut bulunur. Kara barut ve taş barutları en az beş yüz gram, dumansız av barutu en az iki yüz elli gram olarak ambalajlanır. Taş barutları, bez torbalar içinde, teneke veya mukavva kutulara ya da polietilen torbalara yerleştirilmek koşuluyla iki buçuk kilografa kadar ambalajlanabilir.

İç ambalajları tamamlanan nitroselüloz esaslı dumansız av barutları ile kara barut türünden taş ya da av barutları, ayrıca en az yedi milimetre kalınlığında, patlama direnci en az on kilogram/santimetrekare olan doppel-doppel oluklu mukavvadan sandıklara konulur. Sandık kapakları, gerekli direnci ve yapışmayı sağlayacak bir bantla yapıştırılarak kapatılır.

Av barutları, önce polietilen torbalara konulmak ve torbalar da galvanizli demir, alüminyum, pirinç, sıkıştırılmış mukavva ya da uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış başka maddelerden yapılan kaplar içine yerleştirilmek koşuluyla ambalajlanabilir. Av ve taş barutları dışında, mamul ya da yarı mamul barutların ambalajının varil veya sandık olması zorunludur. Variller ağaç, galvanizli demir, alüminyum, pirinç, sıkıştırılmış mukavva ya da uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış başka maddelerden yapılır. Kapaklar sızmayı önleyecek biçimde kauçuk, plastik veya galvanizli civata ve somunlarla sıkıca tutturulur.

Ağaç variller, en az on milimetre kalınlığında, temiz ve sağlam tahtadan, geçmeli olarak yapılır ve ağaç kuşakla çemberlenir. Bu işte pirinç veya galvanizli demir çiviler kullanılır.

Sandık ambalajlar, mümkünse budaksız veya düşmez budaklı, en az on iki milimetre kalınlıkta, nitelikli tahtadan yapılır. Köşeleri lambalı geçme, yanları geçme olur, Kapaklarda pirinç ya da galvanizli demirden vidalı çiviler kullanılır.

Bir ambalajın içindeki barutun net ağırlığı otuz kilogramı geçemez.

Nitroselülozlar

Madde 30- Komprime ve jelatinize edilmemiş, plastikleştirici madde ile cips haline getirilmemiş nitroselüloz ve kollodyumların en az yüzde otuz oranında su ya da alkol ile nemlendirilmiş olarak, her türlü sürtünmeyi ve nem kaybını önleyecek biçimde kapatılmış, su sızdırmaz, galvanizli saçtan, hermetikli veya uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış kaplara konulması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Dinamitlerin Ambalajı

Dinamitler

Madde 31- Dinamit hamuru, sağlam ve neme dayanıklı, parafinleşmiş kağıt, plastik ya da ince antistatik madensel sargıdan yapılmış kartuş içinde bulundurulur. Kartuşlar, kapsül veya ilk ateşleyici maddelerle birleştirilmez, üzerine okunaklı harflerle dinamitin ticari adı, ağırlığı ve üretim yılı yazılır.

Kartuşlar, en az iki buçuk kilogram, en çok on kilogram ağırlığında, en az dört milimetre kalınlıkta, patlama direnci en az beş kilogram/santimetre kare olan oluklu mukavvadan kutulara yerleştirilir, gerektiğinde kartuşların sallanmaması ve kasma halinde nitrogliserinin emilmesi için kartuş aralarına kuru testere talaşı veya buna benzer kuru toz maddeler yerleştirilir. Kutuların içine kullanma ve güvenlik talimatı konur. Kutu kapaklarının üstüne, dinamitin, üretildiği fabrikanın adı ve yeri, ticari adı, miktarı, üretim tarihi, donar yada donmaz tipte olduğu, grizu güvenli olup olmadığı yazılı bir etiket yapıştırılır veya bu hususlar şablonla yazılır. Kutuların kapakları yapıştırıcı bir bantla kapatılır. Kutular hava ve su sızdırmayacak biçimde parafinle kaplanır veya sağlam polietilen, ya da uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış başka maddelerden yapılmış torbalara yerleştirilir ve torbaların ağzı hava ve su geçirmeyecek biçimde bağlanarak kapatılır.

Bu kutu veya torbaların iki buçuk kilogramlık olanlarından sekiz adedi, beş kilogramlık olanlardan dört adedi ve on kilogramlık olanlardan iki adedi en az yedi milimetre kalınlığında, patlama direnci en az on kilogram/santimetrekare doppel-doppel oluklu mukavvadan yapılmış sandık içerisine, kutular torba içerisindeyse torba ağızları karşılıklı olarak birbirlerine ve içe doğru gelecek biçimde yerleştirilir. Sandık tek parça oluklu mukavvanın kıvrılmasıyla yapılır, sandığın birleştirilen yan kenarı en az onda dokuz milimetre kalınlıkla galvanizli tel ile dikilir ve sandığın taban ve kapak kısımları, ayrıca, gerekli sağlamlığı ve yapışmayı sağlayacak bir bantla kapatılır. Her sandığın içindeki dinamitin net ağırlığı yirmi kilogramı geçemez. Sandıkların üzerine, dinamitin üretildiği fabrikanın adı ve yeri, ticari adı, net ve brüt miktarı, üretim tarihi, katile numarası şablon kullanılarak kolay silinmeyecek bir boyayla yazılır.

Fitiller

Madde 32- Maden işlerinde kullanılan güvenli lağım fitilleri gibi saniyeli ateşleme fitilleri, dinamit kapsüllerine takılmamış olarak, her biri on metrelik on kangal halinde bağlanır ve bir polietilen torbaya yerleştirilerek ağız sıkıca kapatılır. İçinde kangal halinde fitiller bulunan polietilen torbalardan on adedi de, en az yedi milimetre kalınlığında, patlama direnci en az on kilogram/santimetrekare olan doppel-doppel oluklu mukavvadan veya uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış başka maddelerden yapılmış bir sandık içerisine yerleştirilerek ambalajlanır ve ambalaj kutularının alt ve üst kapakları sağlam bir bantla yapıştırılır. Ambalaj kutularındaki fitil uzunluğu en çok bin metre olur. Ambalaj kutularının üzerine, fitilin adı, üretildiği fabrikanın adı ve yeri, net ve brüt miktarı, üretim tarihi ve katile numarası şablon kullanılarak kolay silinmeyecek bir boyayla yazılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Zor Tutuşan Patlayıcı Maddelerin Ambalajı

Zor Tutuşan Patlayıcı maddeler

Madde 33- Amonyum nitrat esaslı zor tutuşan patlayıcı maddeler, sağlam, neme dayanıklı kağıt sargı ya da plastik torbadan yapılmış kartuş içinde bulundurulur.

Kartuşların üzerine, patlayıcı maddenin ticari adı ve üretim tarihi yazılır.

Kartuşlar, en az iki buçuk, en çok on kilogram olarak polietilen torbalara konur, ağız, hava ve su geçirmeyecek biçimde kapatılır, torbaların üzerine patlayıcının üretildiği fabrikanın adı, yeri, türü ve miktarı yazılır.

Torbalar, en az yedi milimetre kalınlığında, patlama direnci en az on kilogram/santimetrekare olan doppel-doppel oluklu mukavvadan ya da uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış başka maddelerden yapılmış kutu veya sandıklarda ambalajlanır; dolu kutu veya sandıkların brüt ağırlığı otuz kilogramı geçemez.

Baraj, liman, yol, havaalanı gibi büyük yapı işlerinde ve galeri atışlarında kullanılacak, zor tutuşan patlayıcı maddeler, kartuşsuz en az iki buçuk ve en çok on kilogram, amonyum nitrat ise kartuşsuz olarak en az iki buçuk ve en çok elli kilogram olarak polietilen torbalara veya uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış başka maddelerden yapılmış kutu ya da torbalara konularak ambalajlanır.

Kartuşlu ya da kartuşsuz olarak taşınacak zor tutuşan patlayıcı maddeler kapsül takılmış olarak veya ilk ateşleyici maddelerle birlikte bulundurulamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Fitille ve Elektrikle Ateşlenen Dinamit Kapsüllerinin Ambalajı

Fitille Ateşlenen Kapsüller

Madde 34- Fitille ateşlenen dinamit kapsülleri, ağızları yukarıya gelmek üzere yüz adedi bir arada, teneke ya da uygunluğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmış başka maddelerden yapılmış bir kutuya konur. Tehlikeli sürtünmeleri ve sallantıları önlemek için, kutuların iç yüzeyi mukavva ya da keçe gibi maddeler ile yastıklanır; gerekiyorsa, ayrıca, kapsüllerin, delikli karton veya plastik levhalara geçirilerek birbirlerine dokunmaması, taşıma ve istif sırasında sarsıntılardan etkilenmemesi sağlanır.

Kutuların üzerine kapsülün adı, miktarı, üretildiği fabrikanın adı yazılır, kutuların içerisine de gün, ay ve yıl olarak kapsülün üretim tarihi yazılı bir etiket konulur.

Her birinin içersinde yüz adet kapsül bulunan teneke kutulardan beş adedi bir oluklu mukavva kutuya, kapsül ağızları üst tarafa gelecek biçimde yan yana yerleştirilir ve teneke kutuların arasına çarpma ve sürtünmeyi önlemek için, oluklu mukavva parçalar konur. Her beş yüz adetlik oluklu mukavva kutu ambalajlarının ağızları, yapıştırıcı bir bantla kapatılır ve kapağın üst yüzeyine kapsülün adı, miktarı, üretildiği fabrikanın adı ve yeri, gün, ay, yıl olarak üretim tarihi ile kullanma ve güvenlik talimatını içeren bir etiket yapıştırılır.

On bin adedi geçmemek ve beş yüzün katlarından olmak koşuluyla, beş yüzlük oluklu mukavva kutular en az on iki milimetre kalınlığında ahşap malzemeden yapılmış ve kulpları madeni olmayan sağlam sandıklara yerleştirilir, kapakları da galvanizli demir veya pirinç malzemeden yapılmış ağaç vidalarıyla kapatılır. Sandıkların üzerine, kapsülün üretildiği fabrikanın adı, yeri, ticari adı, miktarı, net ve brüt ağırlığı, üretim tarihi, katile numarası, şablon kullanılarak ve kolay silinmeyecek bir boyayla yazılır. Dolu sandıkların brüt ağırlığı kırk kilogramı geçemez.

Elektrikle Ateşlenen Kapsüller

Madde 35- Elektrikle ateşlenen dinamit kapsüllerinin iletken kabloları fiyonk haline getirilerek, en çok on adedinden bir bağ oluşturulur; bu bağlardan on adedi en çok yüzlük bağ haline getirilerek, bu bağlardan iki adedi kapsüller ters yöne gelecek biçimde oluklu mukavvadan yapılmış kutu içerisine yerleştirilir. İçinde en çok iki yüzlük adet elektrikli kapsül bulunan oluklu mukavva ambalaj kutularının kapakları yapıştırıcı bir bantla kapatılır ve kutuların üzerine kapsülün adını, miktarını, üretildiği fabrika ve yerini, gün, ay, yıl olarak üretim tarihini, Ohm. olarak elektrik dirençlerini, iletken kablo tellerinin malzeme cinsi ve uzunluklarını, grizu güvenli olup olmadıklarını ve kullanma ve güvenlik talimatını içeren bir etiket yapıştırılır. Ayrıca, kutuların içine kullanma ve güvenlik talimatı konur.

İçinde en çok iki yüz adet kapsül bulunan oluklu mukavva kutulardan altısı, en az on iki milimetre kalınlığında, kulpları madeni olmayan, sağlam, ahşap sandıklara yerleştirilir, kapakları galvanizli demir veya pirinç malzemeden yapılmış ağaç vidalarıyla kapatılır. Sandıkların üzerine, kapsülün adı, üretildiği fabrikanın adı ve yeri, Ohm. grubu, grizu güvenli olup olmadığı, miktarı, net ve brüt ağırlığı, üretim tarihi, katile numarası, şablon kullanılarak kolay silinmeyecek bir boyayla yazılır.

Dolu sandıkların brüt ağırlığı kırk kilogramı geçemez.

Gecikmeli Elektrikli Kapsüller

Madde 36- Gecikmeli elektrikli kapsüller, elektrikle ateşlenen dinamit kapsülleri gibi ambalajlanır. Ambalaj üzerine, ayrıca, gecikme kademe numaraları yazılır.

ALTINCI BÖLÜM

Güvenlikli Mühimmatın Ambalajı

Mermiler ve Av Kapsülleri

Madde 37- Av ve nişan tüfek ve tabanca mermilerinin dolu ve boşları ile her türlü av kapsüllerinin en çok yüz adedi karton, plastik ya da madeni kutulara konur. Kutular sağlam sandıklara yerleştirilir.

Dolu sandıkların brüt ağırlığı kırk kilogramı geçemez.

YEDİNCİ BÖLÜM

Piroteknik Mamüllerin Ambalajı

Şenlik ve İşaret Fişekleri, Bombalar, Döner Mamuller

Madde 38- Şenlik ve işaret fişekleri, bombalar, döner mamuller gibi piroteknik mamüllerin ateşleme bölümleri önceden kağıt ya da karton içerisine alınır, güvenli bir biçimde yapıştırılarak diğer bölümleriyle birleştirilir. Üzerlerine mamulün adını ve kullanım biçimini belirten etiketler yapıştırıldıktan sonra, sağlam tahta ya da oluklu mukavva sandıklar içerisine, sallanmayacak biçimde konularak ambalajlanır.

Dolu sandıkların brüt ağırlığı kırk kilogramı geçemez.

Kestane Fişekleri

Madde 39- Demiryollarında kullanılan kestane fişekleri gibi patlayıcı işaret fişeklerinin en çok on adedi bir polietilen torbaya konularak ağzı hava ve su sızdırmayacak biçimde kapatılır. Bu torbalardan en çok yüz adedi tahta bir sandığa yerleştirilir ve kapağı pirinç ya da galvanizli çivi kullanılarak kapatılır.

Dolu sandıkların brüt ağırlığı kırk kilogramı geçemez.

Elektrikli Tutuşturucular

Madde 40- Detonotörsüz elektrikli kapsüller gibi elektrikli tutuşturucuların yüz adedi, lambalı geçme sandıklara kağıt ambalajlar içinde konur.

Dolu sandıkların brüt ağırlığı kırk kilogramı geçemez.

Fünyeler

Madde 41- Çekme ve sürtme fünyeler ile fitil tutuşturucuların yirmi adedi sağlam kağıtlara sarılır, bu paketlerden en çok beş adedi aynı biçimde, yüzlük paketler halinde ambalajlanır, ipe bağlanır ve brüt ağırlığı kırk kilogramı geçmemek koşuluyla sağlam sandık ya da varillere yerleştirilir.

Eğlence Bonbonları

Madde 42- Patlayıcı eğlence bonbonları, karton kutulara, bu kutular da sandıklara yerleştirilir.

Oyuncak Patlayıcılar

Madde 43- Elle atılarak patlatılan atom gibi oyuncak patlayıcıların bin adedi, aralarına testere talaşı doldurularak karton kutulara konur. Kutular kağıtlara sarılarak sağlam sandıklara yerleştirilir.

Tabanca Mantarları

Madde 44- Mantarların en çok yirmi adedi alt yüzeylerinden ince bir karton levhaya muntazam aralıklı olarak yapıştırılarak karton kutulara konur. Mantar araları ve üstleri testere talaşı ve kağıtla yastıklanır, mantar üst kenarlarıyla kutunun kapağı arasında en az beş milimetre aralık bulundurulur. Kapaklar yerine oturtulduğunda kapak ağız kenarları kutu alt yüzeyine kadar iner, kutular ya kağıt bantlarla yapıştırılır veya iplerle bağlanır.

Kutuların beş adedi bir arada paketlenir, bu paketlerden en çok yirmi adedi oluklu mukavvadan yapılmış bir sandık içerisine yerleştirilir. Sandık boşlukları da ayrıca testere talaşı ile beslenerek paketler sarsıntıdan etkilenmeyecek biçimde yerleştirilir. Paket ve sandıkların üzerine "TABANCA MANTARI", "DİKKAT! İÇİNDE PATLAYICI MADDE VARDIR", "TEHLİKELİDİR"sözcükleri yazılır.

Kağıt Kapsüller

Madde 45- Oyuncak tabanca kağıt kapsüllerinden yüz adedi bir mukavva kutuya konur. Bu kutulardan en çok iki yüz adedi, sağlam kağıtlara sarılmış ve bir iple bağlanmış olarak oluklu mukavvadan yapılmış sandıklara yerleştirilir. Sandık iç yüzleri en az üç santimetre kalınlıkta testere talaşı, saman gibi maddelerle beslenir.

BEŞİNCİ KISIM

İthal ve Güvenlik önlemleri

İthal İzin Belgesi

Madde 46- Bu Tüzük kapsamına giren maddeleri ithal etmek isteyenlere, ticaret sicilinde bu tür maddelerin ithalatçısı olarak kayıtlı bulunmaları, ithal edilecek maddelerin saklanması elverişli deposu bulunduğu ilişkin depolama izin belgesine sahip olmaları veya izin belgeli depo kiralamaları, Sanayi ve Ticaret Bakanlığında alınacak yerli imal durum belgesinin aslını veya onaylı örneğini vermeleri ve güvenlik bakımından durumlarının İçişleri Bakanlığınca uygun bulunması koşuluyla ithal edilecek miktarlarla sınırlı olmak üzere ilgili kuruluşça ithal izni verilir **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**.

Tıpta, sanayide ve tarımda kullanılacak olan birer kilograma kadar şişeler içinde veya yarım kilograma kadar mukavva veya karton ambalajlarda bulunan ve miktarı elli kilogramı geçmeyen potas güherçilesi ithali için depolama izin belgesi aranmaz.

Başvuru

Madde 47- İthal izni için, ithal edilecek maddenin üretildiği fabrika ile fabrikanın bulunduğu ülkeyi, varsa patent tarih ve numarasını, kimyasal bileşimini, belli başlı özelliklerini gösteren menşe şahadetnamesi ve proforma (teklif) faturaları, maddenin özellikleri ve ambalajları yönünden güvenli olduklarına ilişkin bulunan ve yetkili mercilerce belirlenen deneme istasyonlarından alınmış orijinal ambalaj belgesi de eklenerek bir dilekçe ile İçişleri Bakanlığına başvurulması gerekir.

İthal izni verilmeden önce ithali istenilen patlayıcı maddelerden örnek isteyerek inceleme ve testler yapmaya ve yaptırmaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Grizu ve Kömür Tozuna Karşı Güvenli Dinamit İthalı

Madde 48- Kömür ve maden ocaklarında kullanılan grizu ve kömür tozlarına karşı güvenli dinamitlerin ithaline İçişleri Bakanlığınca izin verilebilmesi için, bileşim, özellik ve ambalajları belirlenmiş tipler üzerinden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük hükümlerine göre kullanma izni verilmiş olması ve bunların galeri denemelerinin yapıldığının belgelendirilmesi gerekir.

İthal Öncesi İşlemler

Madde 49- İthalatçılar, ithalden önce, bu maddelerin, üretildiği ülkeyi, fabrikayı, cins, nevi ve miktarını, hangi amaçla ithal edileceğini, nerelerde kullanılacağını, başka kişi veya kuruluşlara devredilecekse bunların adlarını ve teslim alacakları yerleri, gireceği gümrük kapısını, deniz ve hava limanını, transit olarak geçecekse, yol güzergahını İçişleri Bakanlığınca bildirmek zorundadırlar.

İçişleri Bakanlığınca ithal izni verilen patlayıcı maddelerden, demir yolu, karayolu ve deniz yolu ile taşınacaklar için, gelişlerinden üç gün, hava yolu ile taşınacaklar ise, gelişlerinden yirmi dört saat önce ilgili gümrük makamlarına, deniz ve hava limanı yetkililerine yerel zabıta makamlarına yazılı olarak bilgi verilir.

Deniz limanında izin belgesi verilmiş bir patlayıcı madde deposu yoksa deniz üstü işlemi yapılır ve patlayıcı maddeler liman başkanlığınca izin verilen en yakın ve en uygun iskelede boşaltılır. İskelede yükleme ve boşaltma sırasında gereken güvenlik önlemleri zabıta makamlarınca alınır.

İthalde Güvenlik Önlemleri

Madde 50- İthal edilmekte olan patlayıcı maddelerin, yüklenmesi, boşaltılması, istifi, taşınması ve bunlardan örnek alınması sırasında sinirli, aceleci ve sert hareketlerden kaçınılması sağlanır. Ambalajların düşürülmemesine, çarpılmamasına ve bozulmamasına, istiflerin bu Tüzüğe uygun olmasına dikkat edilir. Sandıkların açılmasında ve depolamada, gerekli güvenlik önlemleri alınır.

Muayene ve Kontrol

Madde 51- İçişleri Bakanlığı, gerekli gördüğü hallerde ve ithalden önce patlayıcı maddelerin siparişine ve örneklerine uygun olup olmadığını muayene ve kontrole yetkilidir. Muayene ve kontrol, ithalatın yapıldığı ülkede, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek bir deneme istasyonu veya laboratuvarında yaptırılabilir gibi, ithalde gümrük muayenesi sırasında da yaptırılabilir.

İthal edilecek patlayıcı maddelerin kullanma kılavuzlarının, Türkçe olarak hazırlanması ve her ambalaja yeter sayıda konulması sağlanır.

İthalde Yok Etme

Madde 52- Gümrüklere gelmiş bulunan patlayıcı maddelerin nitelikleri yönünden ithal izin belgesine uygun olmadığı veya ambalajının bozuk olduğu muayene sırasında anlaşılırsa, ithalatçı bunları muayene tarihinden itibaren bir ay içinde geldiği yere geri göndermek veya yok etmek zorundadır.

ALTINCI KISIM Taşıma ve Güvenlik Önlemleri

BİRİNCİ BÖLÜM Taşımada Genel Esaslar

Taşıma İzin Belgesi

Madde 53- Bu Tüzük kapsamındaki patlayıcı maddelerin fabrikadan, giriş gümrüğünden, satıldığı yerden veya depolardan başka bir yere taşınması için taşıma izin belgesi alınması zorunludur.

Bu belgeler, işletme, ithal, satın alma, depolama, kullanma veya satış izin belgesi bulunanların dilekçe ile yapacakları başvuru üzerine, gönderileceği yerin uzaklığına göre belirlenecek süre için geçerli olmak üzere yerel emniyet makamları, bulunmadığı yerlerde ilçe jandarma bölük komutanlıklarınca verilir.

İthal edilecek veya ülkeden transit geçecek patlayıcı maddelere ait taşıma izin belgesi verilmeden önce İçişleri Bakanlığında izin alınır.

Av tezkeresi sahiplerinin bir kiloya kadar ambalajlı barutları, avda kullanılan dolu fişekleri ve her türlü av malzemesi ile 83 üncü maddede belirtilen birinci gruba dahil satıcıların aynı belediye sınırları içerisinde taşıyacakları, beş kilogramı geçmeyen ambalajlı av barutları, her türlü av malzemesi ve beş bin adedi geçmeyen ava mahsus dolu fişekleri taşıma izin belgesine tabi değildir.

Patlayıcı maddelerin taşınmasından sonra izin belgesinin kırk sekiz saat içinde yerel emniyet makamlarına, bulunmadığı yerlerde ilçe jandarma bölük komutanlıklarına verilmesi zorunludur. Belgeyi alan makam, taşınmasına izin verilen maddelerin yerine tam olarak gelip gelmediği ve depo edildiği yeri saptayarak bunları belgeye yazar ve belgeyi veren yere geri gönderir.

Taşıma izin belgesini veren makam durumu Emniyet Genel Müdürlüğüne bildirir **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**.

Taşınacık patlayıcı madde miktarı, gideceği yerdeki sürekli, geçici veya gezici depoların izin belgelerinde yazılı kapasitelerinden, depo edilmeden kullanılacaksa, bir defada kullanılacak miktardan çok olamaz.

Maden işletmesi içindeki depolar arasında yapılacak taşımalar için, her yıl onaylanmak, taşıma sırasında görev yapacak sorumluların adları bildirilmek ve sadece işletme sahasıyla sınırlı kalmak üzere sürekli taşıma izin belgesi verilir.

İnsan tarafından taşınan ve on kilogramı geçmeyen, taşıtla taşınan ve iki yüz elli kilogramı geçmeyen aynı iş yeri içindeki patlayıcı madde taşımaları, iş yeri amirinin sorumluluğu altında, taşıma izin belgesi aranmadan yapılır.

İthalde Taşıma İzin Belgesi

Madde 54- İthal edilen patlayıcı maddelerin taşıma izin belgesi bu maddelerin ambalajlarının Tüzük hükümlerine uygunluğu belirlendikten sonra verilir.

İthalatçı, ithal edilecek patlayıcı maddelerin yaklaşık geliş tarihini, on beş gün önceden bildirmekle yükümlüdür. Kesin geliş tarih ve saatinin de demir, kara, denizyoluyla gelenler için

gelişlerinden üç gün, havayoluyla gelenler için gelişlerinden yirmi dört saat önce, geldiği yere göre istasyon, liman ve havaalanı müdürlükleriyle yerel güvenlik makamları ve gümrük idarelerine yazılı olarak bildirilmesi gerekir.

Taşınması Yasak Patlayıcı Maddeler

Madde 55- Aşağıda belirtilen patlayıcı maddelerin taşınması yasaktır.

A- Emici maddeye emdirilmemiş nitrogliserin/nitroglükol,

B- Nitrogliserini terlemeyle kusan dinamitler,

C- Kapsül takılmış dinamitler,

D- Civa fülminat, kurşun azotür, kurşun tirizinat, kurşun pikrat, tetrazen gibi kovan ve kapsüllere doldurulmuş bulunmayan her türlü inisiyal patlayıcı maddelerle karışımlarından üretilen kağıt kapsüller, bonbonlar ve benzeri oyuncak türünden kapsüller dışında kalan patlayıcı maddeler.

Yasak Haller

Madde 56- PTT İşletmesi veya posta taşıyan yüklenicilere ait araçlarla koli halinde veya zarf içinde patlayıcı madde taşınması yasaktır.

Birlikte Taşıma Yasağı

Madde 57- Dinamitler, barutlar, ve kapsüller aynı taşıtta bir yerde ve bir arada taşınmaz.

Bu Tüzük kapsamındaki patlayıcı maddelerin, aynı vagona veya gemi ambarında yahut motorlu ve motorsuz taşıtlarda yolcu, hayvan veya başka eşyayla da bir arada taşınması yasaktır.

Ancak, dolu ve boş av kovanlarıyla bunlara ait av kapsül ve av fişekleri, saniyeli fitillerle teknik amonyum nitrat, bu Tüzük hükümlerine uygun olarak ambalajlanmış olmaları koşuluyla, birlikte veya diğer maddelerle bir arada kara taşıtlarında taşınabilirler. Bu taşımalarda aynı araçta patlayıcı ve yanıcı maddeler bulundurulmaz.

Taşıma izin belgesi bu kurallara uygun olarak düzenlenir.

Birlikte Taşıma koşulları

Madde 58- Ana depolardan geçici ve gezici depolara ve iş yerlerine yapılan ve il sınırı dışına elli kilometreden çok çıkmayan taşımalarda toplam üç yüz kilogramı geçmemesi ve çeşitli patlayıcı maddelerin aynı bölümlere konulmaması koşuluyla 57 inci maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Güvenlik Önlemleri

Madde 59- Ambalajların taşıma sırasında patlayıcı maddelerin ambalaj içindeki, ambalajların taşıt içindeki dengeleri bozulmayacak biçimde yerleştirilmelerine özen gösterilir.

Yükleme ve boşaltma seyir ve durma sırasında, taşıtın yakınında veya içinde sigara içilmez ve ateş yakılmaz. Ambalajlar, taşıt içinde sıkışmayacak, sarsılmayacak, çarpılmayacak ve yuvarlanmayacak biçimde istif edilir ve ıslanmaması için önlemler alınır.

Yükleme ve boşaltma işlerinde çalışan işçilerin, çalışma sırasında, çivisiz, işin ve iş yerinin özelliğine uygun ayakkabı giymeleri zorunludur; çalışma günlerinde alkollü içki kullanmaları ve iş başında sigara içmeleri yasaktır.

Yükleme ve boşaltma sırasında, darbe, düşürme, sürtme, çarpma gibi tehlikeli olabilecek hareketlerden kaçınılır.

Patlayıcı madde yüklü taşıtların insan ve hayvan topluluklarının buldukları yerlerde bekletilmesi yasaktır. Demir yolu istasyonlarında, limanlarda ve hava limanlarında patlayıcı maddelerin yükleme ve boşaltma işlemleri öncelikle ve bekletilmeden yapılır ve yüklenen taşıtların yükleme ve boşaltma yerlerinden derhal uzaklaştırılması sağlanır.

Patlayıcı maddelerin yükleme, boşaltma ve taşınmasında diğer güvenlik önlemleri yanında, Bakanlar Kurulunun 30/4/1953 günlü ve 4/685 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan Sabotajlara Karşı Korunma ve Sabotajları Önleme Hakkında Talimat hükümlerine göre de gerekli önlemler alınır.

İKİNCİ BÖLÜM **Karayoluyla Taşıma**

Taşımada istifleme ve araçlarda aranacak teknik özellikler (2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)

Madde 60- Patlayıcı maddelerin karayollarında taşınmasında ambalajların darbe ve çarpmalardan korunması ve düşürülmemesi için önlemler alınır. Taşıma sırasında taşıtın hızı, tehlikeli madde taşıyan araçlar için öngörülen hız sınırlamalarını aşmamak üzere, görüş, yol, hava ve trafik durumuna göre bir tehlike oluşturmayacak düzeyde tutulur.

Patlayıcı maddeler, hayvan gücüyle çekilen taşıtlarla taşınmaz.

Ambalajlar, taşıtlara, kapakları üst tarafa gelecek biçimde ve birbirlerine iyice yanaştırılmış olarak yerleştirilir, hareket halinde, patlayıcı madde ambalajlarının sağa, sola oynamamaları, kaymamaları, sıçramamaları ve düşmemeleri için önlemler alınır.

Patlayıcı maddeler, taşıtlara taşıtın yan kenarlarının yüksekliğini aşmayacak biçimde yüklenir. Üstü kapalı taşıtların arkadan kilitlenir kapılı olması, üstü açık olan taşıtların branda beziyle iyice örtülmüş bulunması gerekir.

İçi saç veya demir malzeme ile kaplı taşıtların tabanlarına ve yan kenarlarına tamamen branda bezi döşenmesi zorunludur.

Kapsüle duyarsız emülsiyon patlayıcılar ile anfo ve bunların benzeri patlayıcı maddeler, taşıma izin belgesi alınması sureti ile;

A-Sabit üretim tesisinde üretildikten sonra araç istiap haddini aşmamak koşuluyla kartuş, püsüs veya özel torba içinde en çok 400 kilografa kadar uygun ambalajlarda paketlenmiş biçimde veya özel donanımlı yol tankerleri ve/veya araçları ile dökme olarak,

B-Sabit tesislerde üretilen emülsiyon ve/veya anfo ayrı tanklar içinde özel donanımlı araçlarla kullanım sahaları veya işletmelere taşınarak araç üzerinde karıştırıldıktan sonra doğrudan deliklere pompalanmak veya dökülmek üzere,

maden sahaları veya işletmelere nakledilebilir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir)**

Bu amaçla kullanılacak özel donanımlı yol tankerleri veya araçlarında aranacak teknik özellikler ile bu araçların muayene ve denetim esasları yönetmelikle belirlenir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir)**

Gece Yükleme ve Boşaltma Yasağı

Madde 61- Yükleme ve boşaltma gündüzleri yapılır. Taşıtların, yüklenecek veya boşaltılacak patlayıcı maddelerden en az yirmi metre uzaklıkta bulunması, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması ve aydınlatmanın elektrikle yapılması koşuluyla geceleri de yükleme ve boşaltma yapılabilir. Yükleme, boşaltma ve taşıma sırasında taşıtın yanında sigara ve benzerlerini içmek, ateş yakmak ve kıvılcım çıkaran maddeler kullanmak yasaktır.

Geceleme Yeri

Madde 62- Taşıtlar olabildiğince yerleşim yerleri dışında ve etrafı en az iki yüz metreye kadar boş bulunan arazide gecelemler yapılabilir. Yerleşim yerleriyle konaklama yerleri arasında bir tepe veya benzeri bir engel bulunursa, uzaklık, yüz metreye kadar indirilebilir. Konaklamalarda her aracın başında sürekli olarak en az bir kişi korumayla görevlendirilir, ayrıca, topluca korunmaları için gerekli önlemler alınır. İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü zaman ve yerlerde gece patlayıcı madde taşınmasını sınırlamaya ve yasaklamaya yetkilidir.

Hava karardıktan sonra taşıtların önüne ve yanlarına görülebilen yükseklikte beyaz, arkasına kedi gözü camı veya kırmızı reflektörler konulması zorunludur.

Güzergah

Madde 63- Üç yüz kilogramdan çok patlayıcı madde için verilecek taşıma izin belgelerinde, taşıtın izleyeceği yol ve konaklama yerleri belirtilir.

Taşıma sırasında zorunlu nedenlerle belgede belirlenen yol ve konaklama yerleri zabıta tarafından değiştirilirse, bu husus belgeye yazılır ve trafik zabıtasına haber verilir.

Taşıma sırasında bir tehlike olasılığı varsa, zabıta makamlarınca, istem üzerine, veya resen gerekli güvenlik önlemleri alınır.

Konvoy Halinde Taşıma

Madde 64- Konvoy halinde taşımalarda taşıtlar arasında en az seksen metre uzaklık bulunması zorunludur.

Demiryolu geçitlerinde taşıtlar, bekleyerek yolun açık ve güvenli olduğunu gördükten sonra geçerler.

Patlayıcı madde yüklü taşıtlar, olanaklar ölçüsünde insan topluluğu bulunan yerlerden geçirilmez; başka yol yoksa, geçiş için yerel güvenlik makamlarınca uygun görülen yerlerde güvenlik önlemleri alındıktan sonra bu taşıtların geçişine izin verilebilir.

Gerek görürse şehir içinde patlayıcı madde taşımaları için güvenli geçiş yerleri, yetkili mercilerle belirlenir, taşımaların bu yol üzerinden güvenlikle yapılabilmesi için gerekli önlemler alınır.

Yangına Karşı Önlemler

Madde 65- Patlayıcı madde taşınacak motorlu taşıtlarda kabul edilmiş standart tiplerden her an çalışır durumda en az iki yangın söndürme cihazı bulundurulması zorunludur.

Taşıtlarda sarsıntı veya başka nedenlerle alev ve yangın çıkabilecek bir arıza meydana gelirse taşıt önce durdurulur, sonra patlayıcı madde ambalajları olanaklar ölçüsünde güvenli ve gölgeli bir yere indirilir, üzerleri branda bezi ile örtülür ve bir görevli tarafından korunması sağlanır.

Taşıttın arızası giderilemezse ambalajlar güvenlik önlemleri alınarak başka taşıtlara yüklenir.

Ambalajların Bozulması

Madde 66- Yükleme ve taşıma sırasında ambalajlardan patlayıcı madde dökülürse taşıt hemen durdurulur ve ambalajlar özenle güvenli bir yere indirilir. Daha sonra taşıt içine ve yola dökülmüş olan patlayıcı maddeler, maddenin özelliğine göre gereken usullerle temizlenerek yok edilir. Ambalajlar, taşıtlara, ancak, onarımları yapıldıktan sonra yüklenir.

Taşıta Flama ve Levha Asma Zorunluluğu

Madde 67- Patlayıcı madde taşıyacak taşıtların ön ve arkasına, her iki taraftan görünecek biçimde, eni ve boyu otuz santimetre olan kırmızı renkte flamalar asılması, ön, arka ve yanlarına da boyu yirmi, çizgi kalınlığı iki buçuk santimetreden az olmayan beyaz renkli harflerle kırmızı zemin üzerine "PATLAYICI MADDE" sözcükleri yazılı levhalar konulması zorunludur.

Karayoluyla Taşımada Gözetim

Madde 68- Karayoluyla yapılacak üç yüz kilogramdan çok patlayıcı madde taşımalarının bu konuda gerekli bilgi ve deneyimi olan bir kişinin gözetiminde yapılması zorunludur.

Diğer Hükümler

Madde 69- Patlayıcı maddelerin karayoluyla taşınmasında bu Tüzükte düzenlenmeyen hususlarda, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunuyla bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerde yer alan hükümler, erişme kontrollü karayollarındaki taşımalarda ise ilgili mevzuat hükümleri ayrıca uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Demiryoluyla Taşıma

Gruplandırma

Madde 70- Demiryoluyla taşınacak patlayıcı maddeler aşağıdaki gruplara ayrılır:

Birinci Grup: Dumansız av barutu, kara av barutu, taş barutu, dinamitler, sağırlandırılmış (plastifiye edilmiş) olanlar dışında her türlü nitroselülozlar, piroteknik mamuller.

İkinci Grup: Dinamit kapsülleri.

Üçüncü Grup: Patlayıcı madde olarak kullanılan saf ve teknik amonyum nitrat ile potas güherçilesi.

Dördüncü Grup: Ateşleme fitilleri, nişan, tüfek ve tabanca mermileri ve her türlü av malzemesi.

Taşıma İzin Belgesi

Madde 71- Demiryoluyla yapılacak taşımaları için verilecek taşıma izin belgesine, taşınacak patlayıcı maddelerin 70 inci maddede gösterilen gruplardan hangisine girdiği, ambalajların bu Tüzük hükümlerine uygun bulunduğu, ayrıca, yazılır.

Gruplara Göre Taşıma

Madde 72- Birinci ve ikinci gruba giren patlayıcı maddeler ayrı ayrı vagonlarla taşınırlar ve vagonlara başka patlayıcı maddelerle başka eşya konulmaz. Şenlik fişeklerinden brüt üç yüz kilograma,

bunun dışında kalan birinci gruba giren patlayıcı maddelerden yüz kilografa, ikinci gruba giren bütün patlayıcı maddelerden de kırk kilografa kadar olan miktarlar aynı vagon içinde ve bir arada taşınabilirler.

Üçüncü ve dördüncü gruplara giren patlayıcı maddeler bu Tüzük hükümlerine göre ambalajlanmak ve kolay yanıcı maddelerle bir arada bulunmamak koşuluyla diğer eşyayla birlikte taşınabilirler.

Vagon Tahsis İçin Başvuru

Madde 73- Demiryoluyla patlayıcı madde taşımak isteyenlerin, vagon tahsisi için, taşımanın yapılacağı tarihten en az üç gün önce, taşımanın yapılacağı günü belirten bir dilekçeyle ve taşıma izin belgesini göstermek suretiyle, yükleme yapılacak istasyon veya ambarın veya işletilmesi T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğüne verilmiş bulunan limanın yetkili amirine başvurmaları gerekir.

Yapılan başvuru üzerine, istasyon, liman veya ambarın yetkili amiri patlayıcı maddeye, en kısa zamanda ve diğer maddelere göre öncelikle vagon tahsisi için gereken önlemleri alarak yüklemenin yapılacağı gün ve saati yirmi dört saat içerisinde başvurana bildirir.

Vagonların Durumu

Madde 74- Patlayıcı maddeler, kapalı ve kapıları kilitli, zemin ve yan tahtaları deliksiz ve sağlam, içerisinde uç veya başları çıkmış çivi ve cıvata bulunmayan vagonlarda taşınır. Yüklemeden önce, vagonların zeminleri süpürülür ve yıkanır.

Tozları dökülebilecek barut gibi patlayıcı maddelerin yükleneceği vagonların zeminine branda bezi serilir.

Patlayıcı madde ambalajları, vagonlara, demiryoluna paralel olarak, dağılmayacak ve istiften düşmeyecek biçimde zemine yayılarak yüklenir.

Yükleme ve Boşaltma

Madde 75- Patlayıcı maddelerin vagonlara yüklenmesi ve boşaltılması, istasyon, liman veya ambarın yetkili amirinin veya bunların görevlendireceği bir memurun gözetim ve sorumluluğunda yapılır. Vagonlar yüklendikten sonra kilitlenir, mühürlenir ve vagon numaraları taşıma izin belgesine yazılır.

Demiryolu taşıma evrakına, gönderen ve gönderilenin adı, soyadı ve açık adresinin yazılması ve eşyanın gelişinin gönderilene bildirilmesi için, demiryollarında yürürlükteki usule göre gönderen tarafından bildirim işleminin yapılması zorunludur.

Yangına Karşı Önlemler

Madde 76- Patlayıcı madde yüklenmiş olan vagonların ön ve arkalarında bulunan en az dörder vagona, ispirto, benzin, eter gibi yanıcı ve parlayıcı veya kibrit, çakmak gibi ateş meydana getirilebilen veya saman, tahta talaşı ve kuru ot gibi yangına neden olabilecek maddeler yüklenemez.

Patlayıcı madde yüklü vagonlara, çivili ayakkabılarla veya sigara ve benzeri şeyler içilerek, kibrit, çakmak, çıplak ateş, kızgın cisimlerle patlamaya veya yangına neden olabilecek maddelerle girilmesi yasaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Deniz, Nehir ve Göllerde Taşıma

Yükleme ve Boşaltma

Madde 77- Patlayıcı maddelerin yükleneceği ve boşaltılacağı deniz taşıtlarının çıkış ve varış limanlarındaki liman başkanlığının ilgili mevzuat gereğince bu taşıtların demirleyeceği yeri hazırlaması, yükleme ve boşaltmada çalıştırılacak işçi ve personelin adlarını yerel güvenlik makamlarına bildirilmesi zorunludur.

Yükleme ve boşaltma sırasında iskeleye, işle ilgisi olmayanlar giremez. Çalışan işçiler, liman işletmesi sorumlusunun gözetimi altında bulundurulur ve İSKELE, GÜVENLİK MAKAMLARINCA KORUNUR.

Boşaltmadan sonra, patlayıcı madde yüklenen vagonlar ve kara taşıtları iskelede bırakılmaz, bina ve topluluktan uzak bir yere çekilir ve burada korumaya alınır.

Deniz taşıtlarındaki yükleme ve boşaltma sırasında vinçlerin çalıştırılması, geminin ilgili güverte subayı veya güverte lostromosu gözetiminde, silkeleme, çarpma ve sarsıntı olmayacak biçimde ve gerekli önlemler alınarak yapılır.

Boşaltmada Gözetim

Madde 78- Gemiden mavnaya veya motora ve motor veya mavnadan iskeleye patlayıcı madde yüklenmesi ve boşaltılması liman işletmesi sorumlusunun gözetiminde yapılır. Ambalajların tabla sapan veya sandık sapanlara konulması ve indirilmesi sırasında sürtünmemesi, çarpılmaması ve ezilmemesi için gereken önlemler alınır.

Yangına Karşı Önlemler

Madde 79- Patlayıcı madde yükleme ve boşaltılmasında çalıştırılacak işçiler ve personelin üzerinde sigara, kibrit, çakmak gibi maddeler bulundurulması yasaktır.

Patlayıcı madde yüklenecek motor ve mavnaların içi ve üstü süpürülür, yıkanır, zeminine branda bezi serilir, yükmeden sonra patlayıcı maddelerin üzerine ayrıca bir branda bezi örtülür.

Yüklü motor ve mavnalarda ateş yakılmaz, elektrik ocağı kullanılmaz, sigara içilmez. Aydınlatma amacıyla kuru pilli el lambaları kullanılabilir.

Motor ve mavnalara asılacak seyir güvenliğine ait lambaların güvenli ve sağlam olması gerekir.

Diğer Hükümler

Madde 80- Patlayıcı maddelerin, suda çalışan taşıtlarla taşınmasında bu Tüzükte yer almayan hususlarda Bakanlar Kurulunun 6/4/1952 günlü ve 3/14831 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan Tehlikeli Eşyanın Ticaret Gemileri İle Taşınmasına Dair Tüzükte yer alan hükümler uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Havayoluyla Taşıma**

Taşıma İzin Belgesi

Madde 81- Havayoluyla patlayıcı madde taşınabilmesi için, patlayıcı maddelerin cins ve miktarları, nereden yükleneceği veya ithal edileceği, yüklenecek uçağın adı ve tipi, uçağın hareket edeceği havaalanı ile kalkış günü, saati ve ineceği havaalanı bildirilmek suretiyle İçişleri Bakanlığından havayoluyla taşıma izin belgesi alınır.

Hava limanı başmüdürlüğü ve hava meydanı müdürlüğü, gümrük idaresi ve güvenlik makamlarınca birlikte, uçağın kalkış ve varış saatine göre havaalanında gerekli önlemler alınarak alanın patlayıcı maddelerin yükleme ve boşaltmasına ayrılacak bölümü hazırlar. Patlayıcı maddelerin uçağa yükleme veya uçaktan boşaltma işi ile diğer yükleme ve boşaltma işi mal sahibince sağlanacak personel tarafından en kısa zamanda yapılarak, havayoluyla taşıma izin belgesiyle birlikte gideceği yere gönderilir.

Yükleme ve boşaltma anları dışında bu gibi patlayıcı maddeler, alanda depolanmaz, kısa bir süre için de olsa bekletilemez.

YEDİNCİ KISIM **Depolama ve Güvenlik Önlemleri**

BİRİNCİ BÖLÜM **Depolamada Genel Esaslar**

Depolama İzin Belgesi

Madde 82- Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddeleri kullanmak veya satmak üzere depolayacak olanların valiliklerden patlayıcı madde depolama izin belgesi almaları zorunludur. **(2004/8057 karar sayılı ve 12.11.2004 tarih ve 25641 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Avcılar, av malzemesi bakımından bu kayda tabi değildirler.

Satıcı, Depolayıcı ve Tüketicilerin Gruplandırılması

Madde 83- İzin belgesinde belirtilen en yüksek miktarlara göre patlayıcı maddeleri kullanacak ve satacak olanlar üç gruba ayrılmıştır:

Birinci Grup: Perakende satıcılar, kuyucular ve az miktarda patlayıcı madde kullananlar. Bunlar depo kurmak zorunda değildirler.

İkinci Grup: İki tondan az patlayıcı madde depolayacak olan satıcılar, taş ocakları, çimento fabrikaları, küçük maden ocakları işleticileri, kanal açma, tarıma elverişli saha hazırlama işlerini yüklenenler gibi tüketiciler.

Üçüncü Grup: İki ton ve daha çok patlayıcı madde depolayacak satıcı ve tüketicilerle, maden işletmeleri ve stok amacıyla kurulmuş büyük dağıtım merkezleridir.

Depolarda Çalıştırılacak Kişiler

Madde 84- Patlayıcı madde depolarında, yerel güvenlik makamlarınca bu işlerde çalışmalarında sakınca görülmeyen kişiler çalıştırılır.

Depoların Korunması

Madde 85 - Patlayıcı madde depolarında, durumları silah taşıma belgesi verilmesine uygun, yeterli sayıda bekçi bulundurulması zorunludur. Bekçilere kontrol saati verilir. İdarece gerekli görülen durumlarda eğitilmiş köpek de bulundurulur.

Levhalar

Madde 86- Depo sınırları üzerine, “TEHLİKELİ BÖLGEDİR.GİRİLMEZ” levhalarının konulması zorunludur. Depo içinde uygun yerlere çalışma ve güvenlik yönergeleri asılır. Stok istifleri sıra başlarına, patlayıcı maddenin, adı, cinsi ve miktarıyla üretim ve depoya giriş tarihlerini gösteren levhalar konur.

Depoların dış duvarlarına Ek-2’ deki örneğe uygun levhalar konur.

İstifleme ve Depolardan Dağıtım

Madde 87- Patlayıcı madde ambalajları, depolarda doğrudan doğruya zemine oturtulamaz, hava akımına engel olmayacak biçimde, zeminle arasında on santimetre kadar boşluk kalmak üzere sağlam kalaslar veya bunlardan yapılmış ızgaralar üzerine üretim tarihlerine göre sıraya konularak istif edilir, bu istiflemeye, gerek geçiş yerlerinde ve gerekse istif başlarında, ambalajların etiket ve yazılarının görülebilir ve okunabilir olması, ambalajların duvara gelen taraflarında duvarla aralarında boşluk bırakılması ve istif yüksekliğinin bir metre altmış santimetreyi geçmemesi gerekir.

İstifler gruplar halinde ve aralarında geçiş boşlukları bulundurmamak suretiyle yapılır.

Patlayıcı maddeler, depolardan, üretim tarihi sırasına uyularak dağıtılır.

İstiflemeye depo görevlisinin sorumluluğu altında, depo hizmetlerini bilen kişiler çalıştırılır.

Birlikte Depolama Koşulları

Madde 88- Dinamitler, nitrogliserin, nitroselüloz, barutlar, kapsüller, av fişekleri ve piroteknik mamüller kesinlikle bir arada veya başka maddelerle birlikte depolanamaz. Bu patlayıcı maddelerden her biri ayrı depolara veya deponun ayrı bölümlerine konulur. Ancak, amonyum nitrat ile dinamit, kapsül ile fitil aynı bölümde ayrı yerlere konabilir.

Patlayıcı madde deposu bölümlerinin artırılması halinde Ek-3/D sayılı şemadaki esaslar dikkate alınarak, Ek-3 sayılı tip projeler uygulanır.

Dinamit ve Kapsüllerin Depolanması

Madde 89- Kartuş halindeki dinamitler, depolarda, sürekli olarak ambalajlarında bulundurulur.

Sürekli ve geçici depolarda dinamit ve kapsüllerin aynı depoda birlikte bulundurulması halinde, dinamit ve kapsüllerin bulunduğu bölümlerin kapılarının ayrı olması ve bölümlerin bitişik duvarları arasında sekiz ton kapasiteye kadar depolar için en az otuz santimetre, sekiz tondan on iki ton kapasiteye kadar depolar için en az kırk santimetre, on iki ton kapasiteden yukarı depolar için en az elli santimetre boşluk bulunması ve ara duvar kalınlıklarının en az on dokuz santimetre olması zorunludur.

Depolarda Onarım

Madde 90- Depolarda değişiklik veya onarım yapmak gerektiğinde, patlayıcı maddeler, depolardan uzaklaştırılır, kalaslar üzerine düzenli biçimde yerleştirilir, üzerleri su sızdırmayan, güneş ışığı geçirmeyen branda bezleriyle örtülür ve bir görevlinin gözetiminde korumaya alınır. Bu işlerin hava kararmadan bitirilip patlayıcı maddelerin depoya konulması, bu mümkün olmayacaksa patlayıcı maddelerin başka bir depoya taşınması zorunludur.

İKİNCİ BÖLÜM

Depo Kurmak Zorunda Olmayan Satıcı ve Kullanıcıların Uyacakları Kurallar

Tüketicilerin Yükümlülükleri

Madde 91- Birinci gruba dahil tüketiciler, ihtiyaçları olan patlayıcı maddeleri, meskun binalara en az on beş metre uzaktaki bir yerde, gece ve gündüz kendi gözetim ve sorumlulukları altında kilitli, etiketli ve sağlam bir sandık içinde bulundurulabilirler.

Tüketiciler İçin Miktar Sınırlaması

Madde 92- Kuyucular ve benzeri ihtiyaç sahipleri, patlayıcı madde olarak en çok iki buçuk kilogram dinamit, on kilogram taş barutu ve yüz dinamit kapsülü bulundurabilirler. Ancak, bunların birden çoğunu bulundurmamak durumunda olanlar, bu patlayıcı maddeleri ayrı ayrı sandıklarda saklamak zorundadırlar.

Saniyeli fitiller miktar sınırlamasına tabi değildir.

Perakende Satıcılar ve Yükümlülükleri

Madde 93- Birinci gruptaki perakende satıcılar, sadece av barutu, her türlü av kapsülü, boş kovan ve dolu fişek gibi av malzemesiyle oyun ve eğlence aracı olan patlayıcı maddeleri satmaya yetkilidirler.

Bunlar, dükkanlarında bulundurabilecekleri çeşitli patlayıcı maddeleri içleri uygun bir malzemeyle ateşe dayanıklı hale getirilmiş, üzerinde etiketi bulunan, çelikten yapılmış, özel kasa, sandık yada dolaplar içinde saklamak ve yangın çıkması halinde, bu patlayıcı maddeleri derhal uzak ve güvenli bir yere taşımak zorundadırlar.

Birden çok türde patlayıcı madde, aynı sandık içinde, ancak, türlerine göre ayrı ayrı bölümlere yerleştirilerek bulundurulabilir.

Perakende Satıcılar İçin Miktar Sınırlaması

Madde 94- Perakende satıcılar, dükkanlarında en çok on kilogram dumansız av barutu, on kilogram kara av barutu ve taş barutu ile kara av barutuyla doldurulmuş yirmi bin, dumansız av barutu ile doldurulmuş altmış bin av fişegi bulundurabilirler. Ayrıca birinci gruba giren perakende satıcılar, sahip oldukları, kiraladıkları veya noterden onaylı muvafakat belgesi aldıkları deponun kapasitesi miktarınca av fişegi satın alabilirler. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Her türlü av kapsülleri, boş kovanlar, oyun ve eğlence aracı olan patlayıcı maddeler, bu sınırlamaya tabii değildir.

Barut Satışı

Madde 95- Av malzemesi dükkanlarında açık ve dağılmış halde barut bulundurulamaz. Satışın açılmamış ambalajlar halinde yapılması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Depo Kurmak Zorunda Olan Satıcı ve Tüketicilerin Uymak Zorunda Oldukları Kurallar

Depo Kurma Zorunluluğu ve İzin Belgesi

Madde 96- İkinci ve üçüncü gruba dahil satıcı ve tüketiciler depo kurmak zorundadırlar. Satıcılar dışında bu gruba dahil olanlar, işin geçici olması halinde, izin belgeli bir depo sahibinden depo kiralayabilirler. Kira sözleşmeleri, kamu kuruluşları arasında yapılanlar dışında noter önünde yapılır.

Satıcılar, tüketiciler, maden işletmesi sahipleri ile stok amacıyla kurulmuş olan büyük dağıtım merkezi sahipleri, bu Tüzüğün 5 inci maddesinin A, B, C, D, E, F, G, L, M ve O bentlerinde belirtilen ve depo yapım işine göre hazırlanan belgelerin eklendiği dilekçe ile valiliğe başvurarak patlayıcı madde depo yapımı için izin belgesi almak zorundadırlar. [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#) [\(2004/8057 karar sayılı ve 12.11.2004 tarih ve 25641 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#)

Yapım izni doğrultusunda depo inşaatının bitiminden sonra, deponun plan ve projelerine, bu Tüzüğün ilgili hükümlerine ve bu konu ile ilgili diğer mevzuat hükümlerine uygun olarak yapıldığı anlaşılan depolar için valiliklerce patlayıcı madde depolama izin belgesi verilir. [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir.\)](#) [\(2004/8057 karar sayılı ve 12.11.2004 tarih ve 25641 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#)

Gezici depo yapım izni valiliklerce verilir. İzin belgesi almak için (Ek-4)'deki örneklere uygun projelerle birlikte valiliğe başvurulması gerekir. Tüzüğün ilgili hükümlerine uygun olarak yapıldığı anlaşılan gezici depolar için depolama izin belgesi valiliklerce verilir. [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir.\)](#) [\(2004/8057 karar sayılı ve 12.11.2004 tarih ve 25641 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#)

Mevcut depoların kapasite artırılması, genişletilmesi ve yeni depolar eklenmesi hallerinde de yukarıdaki hükümler uygulanır. [\(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir.\)](#)

Depo cinsi ve öteki hususlar izin belgesinde belirtilir.

Depo yapım ve depolama izin belgesi verilenlerin kimlikleri ile izin belgelerinin tarih ve sayıları valiliklerce İçişleri Bakanlığına bildirilir. [\(2004/8057 karar sayılı ve 12.11.2004 tarih ve 25641 sayılı Resmi Gazete ile değişik\)](#)

Yer altında ve ocak içinde yapılacak depolar için, Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzüğün 18 inci maddesi hükmü uygulanır.

Dükkanlardan Satış

Madde 97- İkinci ve üçüncü gruba giren satıcıların dükkanlarında 94 üncü maddede belirtilen miktarlardan çok patlayıcı madde bulundurulamaz. Av kapsülleri, boş kovan ve oyun ve eğlence aracı olan patlayıcı maddeler sınırlamaya tabi değildir.

94 üncü maddede sayılanlar dışında kalan, dinamit ve dinamit kapsülleri gibi diğer bütün patlayıcı maddeleri alıcıya teslimi depolardan yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Patlayıcı Madde Depolarının Teknik Özellikleri

Depoların Türleri ve Projeleri

Madde 98- (2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)

Patlayıcı madde depoları sürekli, geçici ve gezici olmak üzere üç gruba ayrılır.

Sürekli patlayıcı madde depoları ise yer üstü ve yer altı depoları olmak üzere iki gruba ayrılır.

Sürekli yer üstü depoları ve geçici depoların projelerinin Ek-3, gezici depoların projelerinin Ek-4, sürekli yer altı depolarının projelerinin ise Ek-6' daki örneklere ve ilgilerine göre 99 uncu maddede belirtilen yapıım özelliklerine uygun olmaları gerekir.

Sürekli Depolar

Madde 99- (2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)

Sürekli depolar en az iki ton kapasitede yapılabilir.

A- Yerüstü depoları:

1- Hafif yapılı depolar ; yan duvarları en az 225 milimetre kalınlığında normal dolgu tuğla veya en az 275 milimetre kalınlığında delikli tuğladan inşa edilir.

2- İglo tipi (üstü toprakla örtülü) depolar ; üzeri 60 santimetre toprakla örtülü, yan ve arka tarafı en az 26 en fazla 33 derece eğimli, yan duvarları en az 30 tavanı ise en az 15 santimetre betonarme, kapıları en az 7 bar basınca dayanıklı malzemeden inşa edilir. Bu depoların kapısı, varsa komşu deponun kapısına bakmayacak yönde yapılır.

3- Kalın duvarlı ve sağlam yapılı depolar ; duvarları en az 680 milimetre kalınlıkta tuğla veya en az 450 milimetre kalınlıkta betonarme veya eşdeğer dayanıklı malzemeden, tavanı en az 15 santimetre betonarme veya eşdeğer malzemeden inşa edilir.

Yerüstü depoları, Ek-1'de belirtilen güvenlik uzaklıklarına uygun, tek katlı ve patlama olduğunda uzaklara tehlikeli parçalar saçmayacak malzemeyle geniş saçaklı olarak yapılır, çatıları da hafif ve yanmaz malzeme ile örtülür.

Bu depoların zemini çivi, vida, herhangi bir yarık ve çatlak bulunmayan, düzgün, sızdırmaz, herhangi bir cismin çarpmasıyla kıvılcım çıkarmaz ve kolay temizlenir biçimde çimento şap veya mozaikle kaplanır. Duvarları nem geçirmez bir harçla çatlaksız ve düz olarak sıvanır, havalandırma delikleri konur, açık renkte badana ile boyanır. Pencereleri çatıya yakın yükseklikte ve güneş ışınlarının doğrudan depo içine girmesini önleyecek biçimde demir parmaklıklı olarak yapılır. Ayrıca, pencerelerine sağlam pirinç veya galveniz tel kafes konur, dış kısımlarına ise dışarıya açılır ve içeriden mandallanabilir sağlam tahta kapaklar yapılır. Dış kapıları sağlam saç malzemeden yapılır, gizli kilit

takılır ve kanatları dışarıya açılır. İç kapıları ahşap olarak yapılır. Yağmur olukları sık sık kontrol edilerek çalışır durumda bulundurulmaları sağlanır. Su baskınına karşı binanın etrafına etrafına kanallar açılır.

B- Yeraltı depoları:

Yeraltı (galeri tipi) depoları, maden işletmelerinde yer altında ve ocak içinde yapılabileceği gibi, bir yamaçta açılacak galeriyle girilmek suretiyle de yapılabilir.

Ek-6 daki esaslara uygun olarak yapılan yeraltı depolarının çıkış ağzına gerektiğinde Ek-5'e göre sütre yapılır. Su girmemesi ve nem oluşmaması için gerekli önlemler alınır. Depo içi sıcaklığının 25 dereceyi geçmesini önleyecek havalandırma düzeni yapılır ve patlama etkisini azaltmak amacıyla uygun yerlere oyuk ve boşluklar açılır.

Geçici Depolar

Madde 100- Geçici depolar, üç yıla kadar süren geçici işler için yapılabilir. Bu süre içinde işin tamamlanmaması halinde geçici depolama izin belgesinin süresi bir yıl uzatılabilir. Geçici depolarda dayanıklı ve yanmaz tipte prefabrik yapı elemanları kullanılabilir. Ancak, prefabrik yapı elemanlarıyla yapılan depolarda, işçilerin geliş ve gidişlerinde güvenliği sağlamak amacıyla depo yakınında koruyucu sütrelere yapılması zorunludur. Bu gibi depoların kapı ve yan duvarları birbirine geçme veya bindirmeli olarak sağlam yapılır ve çatılar izin merciiince uygun görülen hafif ve yanmaz malzemeye örtülür. Döşemeler yer üstü sürekli depolarda olduğu gibi yapılır.

Geçici depoların projeleri sürekli depoların projeleri gibi olur.

Bu depolarda en çok altı tona kadar patlayıcı madde depolanabilir.

Gezici Depolar

Madde 101- Gezici depolarda, en çok iki ton patlayıcı madde bulundurulabilir. Ancak, sismik araştırmalarda kullanılmak üzere, yalnız sismik dinamit için, ihtiyaçların Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne belgelenmiş olması koşuluyla en çok on tonluk gezici depoya için verilebilir.

Güvenlik uzaklıklarına uygun olarak yerleştirilen gezici depodan 20 metre uzaklığa, geçişi engelleyecek tarzda dikenli tel çekilmesi zorunludur. Ancak, sismik petrol aramalarında kullanılacak gezici depolarda, arama süresince Ek-1 çizelgede belirtilen güvenlik uzaklıklarına uyulması ve diğer çevre güvenlik önlemlerinin alınması kaydıyla dikenli tel çekme koşulu aranmaz. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Gezici depolar patlayıcı madde taşınmasında kullanılamaz.

Depolarda Ortak Teknik Özellikler

Madde 102- Sürekli, geçici ve gezici depolarda aşağıdaki teknik özellikler bulunur:

A- Bina içinde zeminden çatıya kadar yapılan bacalar ve bunlara açılan havalandırma delikleriyle depoların havalandırılmaları sağlanır. Baca delikleri, kuş, fare gibi hayvanların ve böceklerin girmesine engel olabilecek bakır veya pirinç tel kafeslerle örtülür.

B- Depolar mevzuatının öngördüğü paratoner sistemiyle donatılır. Paratonerler veya çubuklarla yer arasında tam bir iletkenliğin bulunup bulunmadığının ve iletkenlerin depo duvarlarından ve çatısından izole edilmiş olup olmadığının araştırılması ve arızalarının giderilmesi için her yıl yağmur ve dolu mevsiminden önce kontrol ettirilir.

C- Depo kapılarına ve girişte duvarların yanına, statik elektriğe karşı topraklanmış pirinç, bakır veya alüminyum levhalar konur.

D- Aydınlatma tesisatı, yalıtılmış tipteki armatürlerle ve konudaki mevzuata uygun olarak yapılır.

E- Patlayıcı madde depolarının çevresinde, Ek-5'e uygun olarak yapılacak sütünin tabanı, depo binasına bir buçuk metre uzaklıktan başlar. Sütrelere, depo çatısının en üst noktasından en az bir metre yükseklikte ve sütünin üstü de en az bir metre genişlikte yapılır. Sütre, depo binasını tamamen çevreliyorsa geçiş için uygun giriş yerleri ve tüneller açılır. Sütünin üzeri çimlendirilir veya bodur ağaçlarla ağaçlandırılır.

Engibeli arazide kurulmuş ve etrafında sütün görevini yapacak yüksek tümsekler bulunan depolarda sütünin, varsa tehlike gösteren yönde yapılması yeterlidir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

F- Gezici depolar hariç olmak üzere, stoklama kapasitesi beş bin kilograma kadar olan depolardan en az otuz metre, daha fazla patlayıcı madde stoklanacak depolarda ise en az altmış metre uzaklığa bir metre yüksekliğinde taş veya beton duvar yapılarak üzerine geçişleri engelleyecek şekilde bir metre yüksekliğinde dikenli tel çekilir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

G- Patlayıcı madde depolarının yapımında Ek-1 sayılı çizelgede gösterilen en az güvenlik uzaklıklarına uyulması zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Depolamayla İlgili Güvenlik Önlemleri

Sorumluluk

Madde 103- Bütün depo hizmetleri depo görevlisinin sorumluluğu altında yürütülür.

Güvenlik Makamlarına Bildirme

Madde 104- Patlayıcı madde depoları sınırlarından izinsiz içeriye girenler, depo bekçileri tarafından en kısa zamanda güvenlik makamlarına bildirilir.

Yangına Karşı Önlemler

Madde 105- Depo yakınında kuru ot, saman, kağıt, benzin, gaz, ispirto, mazot gibi kendi kendine veya herhangi bir etkiyle kolayca tutuşabilecek maddelerin bulundurulması yasaktır. Depo binalarının çevresi elli metre kadar kuru otlardan temizlenir.

Patlayıcı madde depolarında 25 inci madde de öngörülen önlemler alınır. Ayrıca, yangınların önlenmesi amacıyla güvenlik uzaklıkları içinde kalacak şekilde düzenlenen mekanik veya otomatik çalışan alarm cihazları bulundurulur. **(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Depo ile ilgili personel, depo dışında yangın söndürme eğitimi yaptırılarak yetiştirilir.

Depoların bulunduğu sahanın ana kapısından içeri gireceklerin, üzerinde bulunan kibrit, çakmak gibi ateş meydana getirici maddelerle sigara pipo ve bütün madeni eşya görevliler tarafından alıkonulur. Patlayıcı madde depolarına bu tür yanıcı ve ateşleyici maddelerle girilemez.

Miktar Sınırlaması

Madde 106- Depolarda, izin belgesinde yazılı olandan çok patlayıcı madde bulundurulamaz.

Gece Çalışma Yasası

Madde 107- Depolara patlayıcı madde konulması veya alınması gündüzleri yapılır.

Zorunlu hallerde sabit elektrik tesisatı, pilli el lambaları veya akümülatörlü lambalar kullanılması koşuluyla gece çalışma yapılabilir. Açık alevle aydınlatma yapılması yasaktır.

Depo Görevlileri

Madde 108- Depo içi sürekli hizmetler, patlayıcı maddeler konusunda eğitilmiş ve yeterli deneyimi olan görevliler tarafından yürütülür.

Depo personeli olmayan işçi veya taşıyıcılar, patlayıcı madde ambalajlarını sadece depo kapısına kadar getirebilir ve depolardan çıkarılacak olanları da yine depo kapısından alabilirler.

Depo Temizliği

Madde 109- Depoların içinin temiz bulundurulmasına özen gösterilir.

Sandık, varil, kutu gibi boş ambalajlar ve alet edevat ve benzeri diğer yabancı maddelerin depoda bulundurulması yasaktır.

Statik Elektrik İçin Önlemler

Madde 110- Depoya çivili ayakkabılarla girilmez ve içerde çivisiz özel ayakkabı giyilir, ayrıca depo görevlileri naylon, orlon, perlon gibi statik elektrik oluşturabilen giysileri kullanamazlar.

Depo İçinde Yapılamayacak İşler

Madde 111- Galeri tipi gömme depoların depo hücresi ile diğer depoların içinde, ambalajların onarımı, çivilenmesi, açılması ve patlayıcı maddelerin ambalajlarından çıkarılarak aktarılması gibi işlere kesinlikle izin verilmez. Bu işler ancak depo dışında gereken güvenlik önlemleri alınmış özel bir yerde yapılır.

Ambalajların Açılması ve Düzeni

Madde 112- İçinde patlayıcı madde bulunan ambalajları açmada, bakır, pirinç ve alüminyum gibi yumuşak malzemeden yapılmış aletler kullanılır.

Depolardaki patlayıcı madde ambalajları, yere atılmaz, sürüklenerek çekilmez, etrafa çarptırılmaz ve bunların düşürülmemelerine dikkat edilir.

SEKİZİNCİ KISIM Satış ve Satın Alma İşlemleri

BİRİNCİ BÖLÜM Satış İşlemleri

Satış İzin Belgesi

Madde 113- (2004/8057 karar sayılı ve 12.11.2004 tarih ve 25641 sayılı Resmi Gazete ile değişik) Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı giren patlayıcı maddeleri toptan ve/veya perakende olarak satmak isteyenler, bir dilekçeyle başvurarak satışın yapılacağı il valiliğinden satış izin belgesi almak zorundadırlar.

Başvuru dilekçesine;

A- Tüzük hükümlerine uygun patlayıcı madde deposunun bulunduğu veya birinci grupta yer alan perakende satıcıların dükkanlarında 93 üncü maddeye uygun düzenlemenin yapıldığına,

- B-** Satılacak patlayıcı maddelerin cinsine,
C- On sekiz yaşını tamamlamış bulunduğuna,
ilişkin belgeler eklenir.

Satış izin belgeleri, başvuru ve eki belgeleri tamamlayan ve durumu uygun görülenlere valiliklerce 1-3 yıl süreli olarak verilir ve aynı sürelerle yenilenebilir.

Satış izin belgesi verilenlerin kimlikleri ve izin belgelerinin tarih, sayı ve süreleri valiliklerce İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Soruşturma

Madde 114- Satış izin belgesi verilebilmesi için, yapılacak soruşturma sonunda, ilgilinin, durumunun güvenlik yönünden uygun olduğunun belirlenmesi gerekir.

Kayıt İşlemleri

Madde 115- Satıcılar aldıkları, sattıkları ve halen depolarında bulundurdukları patlayıcı madde miktarlarını, nereden ve kimden aldıklarını, ambalaj seri numaralarını, noterlikçe onaylanmış deftere günü gününe yazmak ve kimlere ne miktarda satış yaptıklarını da belirterek ay sonunu izleyen yedi gün içinde yerel güvenlik makamlarına bildirmekle yükümlüdürler. Üretici ve ithalatçılar da ürettikleri ve ithal ettikleri patlayıcı maddelerin satış ve devir işlemlerinde kimlere ne miktarda satış ve devir yaptıklarını ambalaj seri numaralarını da belirterek noterlikçe onaylanmış deftere yazmak zorundadırlar. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

İkinci ve üçüncü gruplara dahil satıcıların bildirimlerinde yer alan bilgiler üç aylık dönemler için Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim ayı başlarında Valiliklerce İçişleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığına bildirilir. **(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Satıcılar, alıcıların satın alma ve kullanma izin belgelerine, kendilerine sattıkları patlayıcı maddelerin cins ve miktarıyla satış tarihini yazıp onaylamak zorundadırlar.

Sınırlama

Madde 116- Şenlik ve işaret fişekleriyle oyun ve eğlence aracı olan patlayıcı maddelerin brüt beş kilograma kadar olan miktarlardaki satışları serbesttir. Ancak, şenlik ve işaret fişekleri on sekiz yaşından küçüklere satılamaz.

Atış Sorumluluğu

Madde 117- Oyun ve eğlence aracı olan patlayıcı maddeler dışında şenlik ve işaret fişeklerinin kullanılması, bu işi bilen bir sorumlu gösterilerek yerel mülki amirliğinden izin alınmasına bağlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Satın Alma İşlemleri ve Kullanma

Satın Alma ve Kullanma İzin Belgesi

Madde 118- Patlayıcı madde satın almak ve kullanmak isteyen kişi ve kuruluşlar ikametgahlarını, işlerini veya sanatlarını, patlayıcı maddeyi hangi işte ve nerede kullanacaklarını bildiren beyanname ve aşağıdaki belgeleri ekledikleri bir dilekçeyle başvurarak patlayıcı maddelerin

kullanılacağı il valiliğinden satın alma ve kullanma izin belgesi almak zorundadırlar. **(2004/8057 karar sayılı ve 12.11.2004 tarih ve 25641 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

A- Patlayıcı maddenin alıcısına veya cins ve miktarına göre, depoda saklanması gerekiyorsa deponun izin belgesi, kiralınmış ise kira sözleşmesi,

B- Kullanılacak patlayıcı maddenin cins ve miktarını belirten patlayıcı madde ihtiyaç raporu (Bu rapor, kendi ihtiyaçlarını tespit edebilme olanağı bulunan kamu kuruluşları için kendilerince, bu olanağa sahip olmayan kamu kuruluşları ile özel kuruluş veya kişiler için il Valiliğince verilir.), **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

C- Kamu veya özel kuruluşlarından ihaleyle alınan işlerde bu hususu belgeleyen yazı,

D- Maden veya taş ocağı işletme ruhsatı, maden veya taş ocağı başkasından kiralınmışsa noterlikçe onaylı kira sözleşmesi, bir kamu kuruluşuna ait ocağın kiralınması söz konusuysa, bu kamu kuruluşu tarafından verilen maden veya taş ocağını kullanabileceğine ilişkin yazı,

E- Patlayıcı maddeleri kullanacak kişinin bu Tüzük hükümlerine göre verilmiş ateşleyici yeterlik belgesi,

F- Patlayıcı madde işi ile uğraşacak gerçek ve tüzel kişilerin temsile yetkilileri ile ateşleyicilerinin sorumluluğu üstlendiklerine dair noterce düzenlenecek taahhütnameleri, **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

G- Varsa, daha önce alınmış ve kullanılmış satın alma ve kullanma izin belgesi,

H- Genel ve katma bütçeli daireler hariç olmak üzere patlayıcı madde işi ile uğraşacak gerçek ve tüzel kişilerin bu faaliyetlerinden dolayı üçüncü kişilere verecekleri zararların tazmini için düzenlenecek "Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigorta Poliçesi'nin aslı veya noterce onaylanmış sureti. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir)**

Satın alma ve kullanma izin belgeleri, başvuru ve eki belgeleri tamamlayan ve durumu uygun görülenlere valiliklerce 1-3 yıl süreli olarak verilir ve aynı sürelerle yenilenebilir. Satın alma ve kullanma izin belgesi verilenlerin kimlikleri ve izin belgelerinin tarih, sayı ve süreleri valiliklerce İçişleri Bakanlığına bildirilir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik) (2004/8057 karar sayılı ve 12.11.2004 tarih ve 25641 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Kamu kurum ve kuruluşlarının patlayıcı madde satın alma ve kullanma izin belgesi almalarında (C) bendi uygulanmaz. Ayrıca (F) bendinde öngörülen belgelerinin kurum yetkilisi tarafından onaylanması yeterlidir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Geçici İşlerde Satın Alma ve Kullanma

Madde 119- Valilikçe, geçici bir iş için patlayıcı madde satın almak ve kullanmak isteyenlere, ihtiyaç miktarının yerinde yapılacak inceleme ile saptanması ve durumlarının güvenlik yönünden uygun olduğunun belirlenmesi koşuluyla yalnız bu iş için her defasında beş kilogramı, toplam olarak elli kilogramı geçmemek üzere satın alma ve kullanma izin belgesi verilir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Bilimsel ve tıbbi amaçlar için kullanılacak, yarımşar kilograma kadar muhafazalı şişeler içinde ambalajlanmış ve özel dolap veya sandıklarda saklanmak koşuluyla iki buçuk kilograma kadar olan patlayıcı maddelerin satın alınması, saklanması ve kullanılması yerel mülki amirlerinin iznine bağlıdır. Bu izin her yıl yenilenir.

Ancak, işi gereği kullanılmak üzere, uzman doktorlar, eczaneler ve kimya laboratuvar, laboratuvarları olmak koşuluyla üniversiteler, yüksek okullar, enstitüler ve diğer okulların yetkili öğretim görevlileri yerel mülki amirinin iznine gerek kalmaksızın, iki yüz elli grama kadar patlayıcı madde üretebilir ve deneylerde kullanabilir. Bu üretim ve deneylerden artan patlayıcı maddeler, bekletilmeksizin, aynı gün ilgili yönetmelik hükümlerine göre yok edilir. Yok edilmeden sonra bu durum belgelendirilerek, yetkililerin kontrolüne sunulmak üzere saklanır.

Kapasite

Madde 120- Satış yapmak, depolamak ve kullanmak üzere izin belgesi alanlar depolarının kapasitesinden çok patlayıcı madde satın alamazlar.

DOKUZUNCU KISIM

Kullanma ve Güvenlik Önlemleri

Ateşleyici Yeterlik Belgesi

Madde 121- Patlayıcı maddelerin ateşlenmesinde görev alacak kişilerin, ateşleyici yeterlik belgesi almaları zorunludur. Yapılacak sınavda yeterli bilgi ve deneyime sahip oldukları anlaşılan ve güvenlik soruşturması sonucu durumu uygun bulunanlara, Valilikçe 5 yıl süreli Ateşleyici yeterlilik belgesi verilir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Ateşleyici yeterlilik belgesine ilişkin sınavın koşulları, sınav kurulunun oluşumu ve sınavla ilgili diğer hususlar yönetmelikle belirlenir. **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

Ateşleyici yeterlik belgesinde, belge sahibinin kimliği, kullanabileceği patlayıcı maddelerle yerler ve iş kolları belirtilir.

Ateşlemede Güvenlik Önlemleri

Madde 122- Lağım delikleri ancak ateşlenecekleri zaman doldurulur. Kartuşlar biçimleri bozulmadan oldukları gibi kullanılır ve lağım deliklerine zorla sokulmaz.

Dinamit kapsülleri kartuşlara kullanılacağı zaman takılır. Elektrikle ateşlemede ateşlemeden önce ateşleme makinesi ve elektrikli kapsül devresi gözle kontrol edilir.

Patlamayan bir lağım bulunursa veya bundan kuşku duyulursa fitille ateşlemeden en az bir saat, elektrikle ateşlemeden beş dakika geçmeden iş alanına hiç kimse giremez. Patlamamış patlayıcı madde artıkları, bir nezaretçinin sorumluluğu altında, olanak varsa o lağımı delen usta tarafından, patlamamış lağım deliğinin en az otuz santimetre yakınında, ona paralel başka bir delik delinip doldurularak ateşlenir.

Delinme, doldurma, ateşleme ve pasanın kaldırılması sırasında, çalışma alanında görevlilerden başkasının bulunması yasaktır.

Ateşleyici, lağım deliğinde kalan patlamamış patlayıcı maddeleri, zararsız hale sokamazsa, çalışmayı durdurur; kendisinden sonraki vardiya ateşleyicisine durumu bildirerek işi teslim eder ve nezaretçiye gerekli bilgileri bizzat verir.

Patlamamış kartuş ve kapsüller bulunması olasılığına karşı, pasalar elle kaldırılır ve kartuş ve kapsüller aranır, kürek, kazma ve benzeri aletler kullanılmaz.

Kullanma Talimatı Bulundurma Zorunluluğu

Madde 123- Şenlik, işaret ve donanma fişeklerinin atış ve kullanma talimatı üretici kuruluş tarafından ambalajlarına konur.

Uygulanacak Diğer Hükümler

Madde 124- Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddelerin kullanılmasında, bu Tüzükte hüküm bulunmayan hallerde Maden ve Taş Ocakları İŞletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İŞçi Sağlığı ve İŞ Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzüğün ilgili maddeleri uygulanır. Ancak, sözü edilen maddelerle diğer Bakanlıklara verilmiş olan yetkiler, maden ve taş ocakları iŐletmeleriyle tünel yapımı dıŐındaki yerlerde İçişleri Bakanlığı tarafından kullanılır.

ONUNCU KISIM

Çeşitli Hükümler

Devir İzni ve Yasağı

Madde 125- Satış izin belgesi, ancak, bu belgeyi alan kişi ve kuruluşlarca kullanılır, baŐkalarına devredilemez.

Satın alma, depolama veya kullanma izin belgeleri, belgeyi veren makamlardan izin almadan devredilemez.

Yıllık Bildirim Zorunluluğu

Madde 126- Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddeleri üretmek ve ithal etmek üzere izin belgesi alanlar, yıllık üretim ve ithalin çeŐidini, miktarına ve kullandıkları patlayıcı özellikteki hammaddelerin ve artıklarının miktarını, bir sonraki yılın ilk ayı içinde İçişleri Bakanlığına bir çizelge halinde vermek zorundadırlar.

Yolcu Beraberinde İthal Yasağı

Madde 127- Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddelerin yolcu beraberinde ithali yasaktır.

Kazaların Bildirilmesi

Madde 128- Patlayıcı madde kazalarının, ölüm ve yaralanma olsun veya olmasın, işveren vekili veya sorumlu müdür tarafından yerel güvenlik makamlarına ve Cumhuriyet savcılıklarına derhal bildirilmesi zorunludur.

İdari ve Adli İŞlemler

Madde 129- İzin belgesi sahiplerinin bu Tüzük hükümlerine aykırı hareketlerinin belirlenmesi halinde, aykırılığın giderilmesi için kendilerine yeterli süre verilerek uyarıda bulunulur. Ateşleyici yeterlik belgesi almış olanların bu Tüzük hükümlerine aykırı davranıŐlarının belirlenmesi halinde, bunun yinelenmemesi kendilerine yazılı olarak bildirilir.

Aykırılığın giderilmemesi veya aykırı davranıŐın yinelenmesi halinde, ilgililerin belgeleri, İçişleri Bakanlığı, belgeyi veren Valilik veya belgenin kullanıldığı yer Valiliğince geçici veya sürekli olarak geri alınır.

Aykırılığın suç oluşturması halinde, durum, Cumhuriyet savcılığına bildirilmekle birlikte belgeler geçici veya sürekli olarak geri alınır.

Zaptetme

Madde 130- Belgesiz olarak üretildikleri, ithal edildikleri, taşındıkları, saklandıkları, depolandıkları, satıldıkları veya kullanıldıkları anlaşıldığından, Ceza Mahkemeleri Usulü Kanununun 90 ıncı maddesine göre zapt olunan patlayıcı maddeler, işlemi yapan memurca izin belgesi bulunan en yakın patlayıcı madde deposuna geçici olarak teslim edilir.

Zapt olunan patlayıcı maddelerin hazırlık soruşturması sırasında sulh hakimliğinden, son soruşturma sırasında da mahkemeden, soruşturma ve yargılamanın sonucu beklenilmeksizin satılmalarına veya uygun görülen bir mercie teslim edilmelerine karar alınması halinde, bu patlayıcı maddeler, ya kararda gösterilen mercilere teslim edilir veya patlayıcı madde satın alma, depolama ve kullanma izin belgesine sahip kişi ve kuruluşlara bu Tüzük hükümlerine göre izin alınarak satılır.

Satış ve bu husustaki işlemler, Suç Eşyası Yönetmeliğine göre yapılır.

Harp Mühimmatının Askeri Amaç Dışında Kullanılması

Madde 131- Askeri amaçlarla ve harp mühimmatı olarak kullanılmak üzere üretilen patlayıcı maddelerin, gerektiğinde askeri amaçlar dışında kullanılmak üzere Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumuna devri için İçişleri Bakanlığından izin alınması ve bu Tüzüğün patlayıcı maddelerin ambalaj ve kullanımına ilişkin hükümlerine uyulması zorunludur.

Uzmanlardan Yararlanma

Madde 132- İçişleri Bakanlığınca, bu Tüzük Hükümlerinin uygulanmasında ve yapılacak denetimlerde konunun ilgisine ve önemine göre kamu idare, kurum ve kuruluşlarının uzmanlarında yararlanılır.

İzin Belgeleri Yönergesi

Madde 133- İzin belgelerinin renk, biçim ve içeriği İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönergede gösterilir.

Yönetmelik

Madde 134- Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddelerin standart stabilite testlerinin usul ve esaslarıyla, kusurları giderilmeyecek derecede hatalı ve bozuk olduğu, depolarda uzun süre bekleme gibi nedenlerle özelliğini yitirdiği muayene sonucu anlaşılan patlayıcı maddelerin ve üretim sırasında oluşan artıkların yok edilme usul ve esasları, Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde, İçişleri Bakanlığıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ortaklaşa hazırlayacakları bir yönetmelikle belirlenir.

Ek Madde 1- (99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik) Aşağıda belirtilen hallerden birine giren kişilere, bu Tüzük kapsamındaki patlayıcı maddelerin İmali, İthali, Satışı, Satın Alınması, Taşınması, Kullanılması, Saklanması ve Depolanması için izin verilmeyeceği gibi bu işlerde ve koruma hizmetlerinde hiç bir şekilde görevlendirilemez.

- A-** Ateşli silahlar ve patlayıcı maddelerle işlenen cürümlerden hüküm giymiş bulunanlar,
- B-** Taksirli suçlar hariç, değişik zamanlarda işlediği aynı veya farklı türden ikiden fazla suçtan dolayı hapis veya ağır hapis ve/veya ağır para cezasına mahkum olanlar,
- C-** Taksirli suçlar hariç, bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm olanlar,

D- Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yargılama kapsamına giren suçlarla 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlardan birinden hüküm giyenler,

E- Türk Ceza Kanununun 403 ve 404 üncü maddelerinde yazılı suçların birinden mahkum olanlar,

F- Akıl hastalığı, psikolojik, nörolojik veya fiziki olarak yapacağı işe engel olacak bir rahatsızlığı bulunanlar,

G- Yetkili kamu kurum ve kuruluşlarından alınmış çalışma izni ve meşruhatlı ikamet teskeresi bulunmayan yabancı uyruklular, **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile değişik)**

H- On sekiz yaşını bitirmemiş olanlar,

I- Kısıtlı olanlar.

Bu madde hükmüne aykırı hareket edenler hakkında Tüzüğün 129 uncu maddesi hükmü uygulanır.

Ek Madde 2- **(99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik)** İzin belgesinde gösterilen patlayıcı maddeler dışında patlayıcı kullanılması veya bu patlayıcıları güçlendirmek amacıyla herhangi bir kimyasal madde eklenerek patlayıcı madde imal edildiğinin tespit edilmesi halinde uyarı yapılmaksızın Tüzüğün 129 uncu maddesinin son fıkrası hükmü uygulanır.

Depo Denetlemeleri

Ek Madde 3- **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir)** Yılda en az üç defadan az olmamak üzere, patlayıcı madde depolarının Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı Valilikçe oluşturulacak komisyon tarafından denetlenir. Her denetlemede, güvenlik uzaklıklarına etki eden unsurların bulunup bulunmadığı da belirtilerek, hazırlanan depo denetim formlarının bir örneği Valilikçe İçişleri Bakanlığına gönderilir. Gerek görüldüğünde İçişleri Bakanlığınca oluşturulacak komisyonca da depo denetlemeleri yapılabilir.

Denetim sonucunda güvenlik uzaklıkları değiştiği belirlenen patlayıcı madde depolarının, Ek-1 çizelgenin not bölümünün (A) bendinde belirtilen formlara göre Bakanlıkça ruhsat kapasiteleri düşürülür veya depolama izni gecikmesizin iptal edilir.

İhraç İşlemleri

Ek Madde 4- **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir)** Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddeleri (harp silah ve mühimmatı hariç) ihraç etmek isteyen kişi ve kuruluşlar, ikametgahlarını, işlerini veya sanatlarını, patlayıcı maddeleri hangi ülke, kişi veya kuruluşa ihraç edeceklerini belirten bir dilekçeyle Valiliğe başvururlar. Bu konuda hazırlanan dosya Valilik görüşü ile birlikte İçişleri Bakanlığınca gönderilir. Durumu İçişleri Bakanlığınca uygun görülenlere ilgili kuruluşa ihraç izni verilir.

Geçici Madde 1- **(2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILDI)** Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddelerin üretildiği, işlendiği ve depolandığı işyerleriyle bunlara ait veya bağımsız patlayıcı madde depolarında Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içerisinde Tüzük hükümlerine uygun olarak gerekli değişikliklerin yapılması zorunludur. İçişleri Bakanlığınca uygun görülecek zorlayıcı veya kabul edilebilir nedenlerle gerekli değişikliklerin yapılamaması halinde, bu süre bir yıl daha uzatılabilir. Belirtilen süre içerisinde, gerekli değişiklikleri yapmayan iş yerlerinin çalışmaları süre bitiminde durdurulur.

Ancak, Bakanlar Kurulunun 18/5/1956 günlü ve 4/7310 Sayılı Kararıyla yürürlüğe konulmuş bulunan Barut ve Patlayıcı Maddelerle Silah ve Teferruatının ve Av Malzemesinin Sureti Murakabesine Dair Tüzük hükümlerine uygun olmaları koşuluyla, patlayıcı madde depolarının EK-1 de gösterilen güvenlik uzaklıklarına ve Ek-3'deki örnek projelere uygunlukları aranmaz.

Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten önce Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu tarafından kurulmuş olan patlayıcı madde fabrika ve imalathaneleri bunlara ait patlayıcı madde depoları veya bu kuruluşa ait bağımsız patlayıcı madde depoları hakkında bu maddenin birinci fıkrası hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde- (99/12746 karar sayılı ve 14.05.1999 tarih ve 23695 sayılı Resmi Gazete ile değişik) (2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile **YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILDI**) Bu Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddelerin üretildiği, işlendiği ve depolandığı iş yerleri ile bunlara ait veya bağımsız patlayıcı madde depolarında Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihi izleyen iki yıl içerisinde Tüzük hükümlerine uygun olarak gerekli değişikliklerin yapılması zorunludur. Bu süre içerisinde durumlarının Tüzüğe uygun hale getirmeyenler faaliyetten men edilirler.

Geçici Madde 1- (2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir) Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddelerin üretildiği, işlendiği ve depolandığı iş yerleri ile bunlara ait veya bağımsız patlayıcı madde depolarında bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihi izleyen **dört yıl** içerisinde Tüzük hükümlerine ve eklerine uygun gerekli değişikliklerin yapılması zorunludur. Bu süre içerisinde değişiklikleri yapmayan işyerleri ve depoların ruhsatları iptal edilerek faaliyetlerine son verilir. (2004/7336 karar sayılı ve 29.05.2004 tarih ve 25476 sayılı Resmi Gazete ile “**üç yıl**” ibaresi “**dört yıl**” olarak değiştirilmiştir.)

Geçici Madde 2- (2001/2443 karar sayılı ve 23.05.2001 tarih ve 24410 sayılı Resmi Gazete ile eklenmiştir) Bu Tüzükte öngörülen yönetmelikler, Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihi izleyen altı ay içinde, İçişleri Bakanlığının eşgüdümünde Milli Savunma, Bayındırlık ve İskan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarınca hazırlanır.

Kaldırılan Hükümler

Madde 135- Bakanlar Kurulunun 18/5/1956 günlü ve 4/7310 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan Barut ve Patlayıcı Maddelerle Silah ve Teferruatının ve Av Malzemesinin Sureti Murakabesine Dair Tüzük ile bu Tüzüğün bazı maddelerinin değiştirilmesine ilişkin Bakanlar Kurulunun 8/5/1963 günlü ve 6/1718 sayılı, 31/7/1980 günlü ve 8/1391 Sayılı Kararlarıyla yürürlüğe konulan Tüzükler yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 136- 6551 sayılı Barut ve Patlayıcı Maddelerle Silah ve Teferruatı ve Av Malzemesinin İnhisardan Çıkarılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesine hazırlanmış ve Danıştay'ca incelenmiş olan bu Tüzük hükümleri Resmi Gazete' de yayımı gününde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 137- Bu Tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.